

ŽELEZAR

JESENICE, 2. oktobra 1965
LETO VII

Poštnina plačana v gotovini
Številka 40

Blizu pol milijarde škode zaradi poplav

V torek, 28. septembra, so zaradi močnega deževja že drugič v tem mesecu močno narasli Sava in vsi njeni pritoki. To pot je bilo še huje kot prvič. Velike količine vode, ki je mestna kanalizacija ni mogla sprejeti, so se razlile kar po cestah, kletih in lokalih. Sava je bila celo višja kot zadnjikrat. Ogrožala je naselje pod Mežakljo (Kurja vas) in ponovno spet naprave, zgrajene ob Savi. Tako so imeli poklicni in prostovoljni gasilci naše železarne polne roke dela. Črpali so vodo iz stanovanjskih barak in stanovanj na cesti heroja Verdника, čistili hudournike, črpali vodo iz kleti novega Zdravstvenega doma, skrbeli, da je bil jez pri Hermanu stalno čist itd. Naštevali bi lahko še in še.

Narasla voda je to pot povzročila več škode kot prvič. Po približni oceni znaša blizu pol milijarde dinarjev. Bila bi pa še večja, če ne bi požrtvovalni reševalci pomagali povsod, kjer je bilo treba. Omeniti pa je treba tudi sodelavce z gradbenega oddelka, delavce SGP Sava, in sodelavce s plinske in vodne energije ter prostovoljne gasilce, ki so prav tako pomagali kolikor so mogli.

DE elektropeč

Akcijski program je uresničljiv

V četrtek, 23. septembra, je bil zbor proizvajalcev DE elektropeč, na katerem smo največ razpravljali o akcijskem programu in ukrepih, ki se nanašajo na našo delovno enoto.

Važna osrednja naloga je izboljšati izplen jekla v samem obratu, kakor tudi pri nadaljnji predelavi v valjarnah. V avgustu se je obratovodstvo odločilo, da bomo pri vseh kvalitetah jekla uporabljali pri vlivanju prašek »accutherm«, ki nadomešča premaz kokil. Ta omogoča poleg številnih dobrih pogojev predvsem lepo površino ingotov, ki jih pred valjanjem ni potrebno čistiti. Poleg teh ugodnih pogojev vpliva na dobro kvaliteto še več drugih vzrokov, zato se obvezujejo posade v livni jami, da bodo s kvalitetnejšim delom pripravile livne plošče, lijake in ponovno tako, da bo jeklo vsebovalo čim manj nečistoče, ki kvarno vpliva na izdelano jeklo.

Tudi posade pred pečjo imajo v okviru programa pri nadaljnjem delu zelo številne in odgovorne naloge. V razpravi so analizirali in pregledali možnosti važnih vplivov, ki bi znižali proizvodne stroške. Stremeti morajo predvsem za tem:

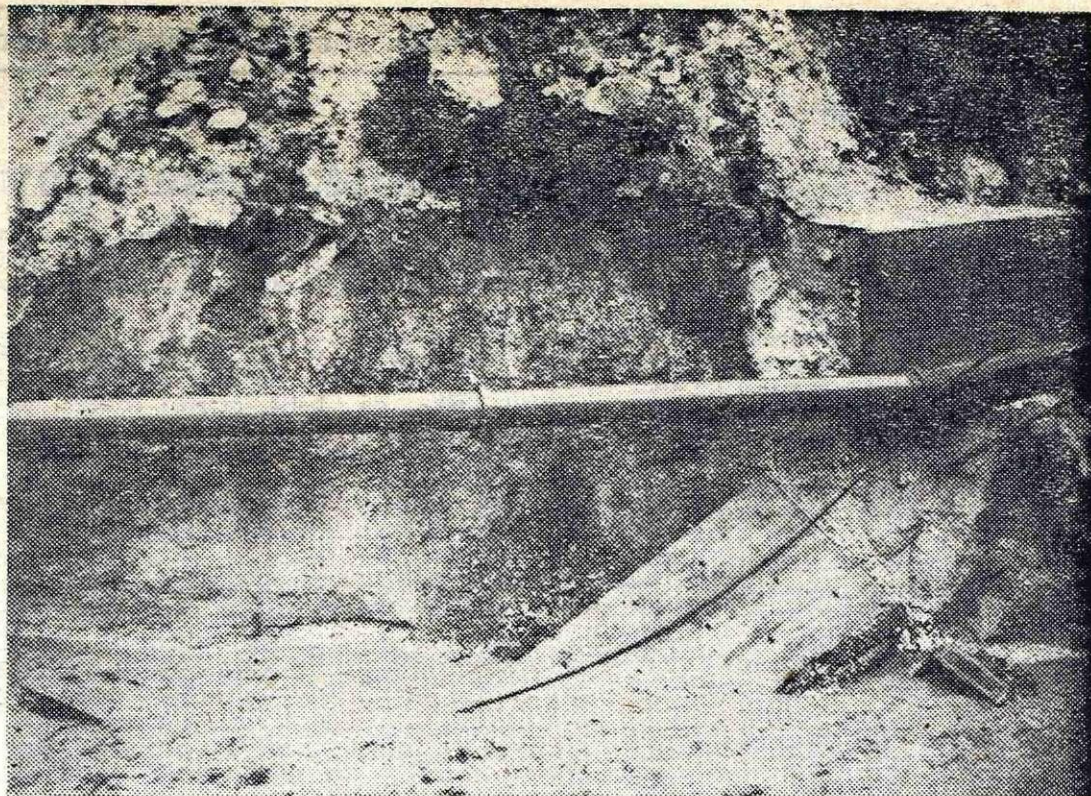
— da bodo delovodje izdelali čim manj šarž z neodgovarjajočo kemično analizo,

— da bodo šarže izdelane v predpisanih mejah temperature jekla,

(Nadalj. na 2. strani)

V nedeljo je bila na Jesenicah konferenca Občinskega sindikalnega sveta, o kateri poročamo na 6. in 7. strani

Še mesec dni ni tega, kar nas je 2. in 3. septembra prizadela poplava in spet je še bolj narasla Sava ogrožala naselja in naprave na svojih bregovih

De elektrodni oddelok

Odpravili bodo naporno fizično delo

Delavski svet DE elektrodnega oddelka je v četrtek, 23. septembra, razpravljal o izvajanju akcijskega programa. V glavnem so razpravljali o prvi točki, to je o znižanju odsotnosti. Toda v njihovih sklepih ne zasledimo običajnih ponavljajočih besed »znižali bomo...«.

Kolektiv elektrodnega oddelka iz leta v leto povečuje proizvodnjo, s tem pa tudi sebe vedno bolj utesnjuje. Prostor, v katerih proizvedejo letno okrog 6.500 ton elektrod, kjer delavke praktično po večkrat iz roke v roko preložijo teh 6.500 ton elektrod, so spričo tako povečane proizvodnje postali pretesni. Utesnjeni so v rezalnici, prav tako v priprav-

ljalnici praškov, še slabše pa je v prostoru, kjer so stlačene oplaševalnica, sušilnica in adjustaža, ki služi tudi za vskladiščenje kartonskih škotel, ker nimajo dovolj primernih skladišč. S povečano proizvodnjo od okrog 4800 ton na blizu 6.500 ton elektrod, jim občutno primanjkuje je skladiščnih prostorov za surovine. Pomagajo si z vskladiščenjem na Dobravi in v

Soko hali na haldi, kar pa jim znatno povečuje stroške transporta.

O vseh teh problemih je že večkrat razpravljala kolektiv in DS DE, pripravljajo se na rekonstrukcijo proizvodnje, nabavili so že nekaj novih naprav, vendar kdaj bodo vse to uresničili, še ne vedo.

Pogosto pa razpravljajo tudi o veliki odsotnosti, zlasti bolezenski. V zadnjih letih je bilo ugotovljeno tudi več primerov invalidnosti. O vzrokih za pogosta bolovanja so razpravljali s socialno-zdravstvenimi delavci, delovni proces pa si je že večkrat ogledala tudi invalidska komisija. Ugotovitve so bile enotne, nujno je treba odpraviti težja fizična dela.

Največ pripomb je bilo v zadnjem času na račun delovnega postopka v rezalnici elektrod. Iz žičarne dobivajo namreč do 300 kg težke kolobarje žice, ki jih morajo (nadaljevanje na 2. strani)

ODPRAŠEVALNA NAPRAVA DIMNIH PLINOV NOVE 60-TONSKE ELEKTRIČNE PEČI

Pred nekaj tedni so začeli graditi dimnik odpraševalne naprave nove električne peči, ki pa še ni končan. Delo so prekinili, ker so delavce vzdrževalnih delavnic premestili v druge obrate, ki so imeli planirane glavne remonte. Sedaj, ko so remont v glavnem končani, bodo lahko nadaljevali z deli na odpraševalni napravi na novi električni peči, tako da bo lahko v kratkem času začela obratovati. M.M.

Nadaljevanji s prve strani

AKCIJSKI PROGRAM JE URESNICLJIV

— da bodo porabili čim manj ferolegur in drugih surovin za izdelane kvalitete,

— da bodo talilci strokovno vodili potek šarže in jih izdelali v čim krajšem času in pri tem skrbeli za čim boljšo vzdržnost sten peči, obokov in grafitnih elektrod.

V nadaljevanju so navzoči govorili tudi o objektivnih težavah v obratu. Trenutno zelo otežkoča delo pred pečjo pomanjkanje kisika, oksidacija z rudo namreč šaržni čas zelo podaljša.

Poseben problem obrata predstavlja pomanjkanje skla. dišč. Precej ferolegur je izpostavljen vremenskim neprilikam. Pri tem se legure navzamejo vlage in imamo zaradi tega dodatne stroške z žarjenjem, nakladanjem, razkladanjem in prevozom.

Zelo velike težave imamo tudi z vložkom, posebno za 60-tonsko električno peč, za katero nimamo ugodnega starega železa, ta pa, ki je na zalogi, vsebuje visok odstotek nezaželenih elementov, zaradi katerih je težko izdelati predvideno kvaliteto jekla.

Iz nadaljnje razprave lahko povzamemo, da bodo sodelavci z elektropeči ob dobrem razumevanju sedanjega gospodarsko neugodnega stanja premostili vse objektivne in subjektivne težave.

ODPRAVILI BOMO NA- PORNO FIZIČNO DELO

pogosto delavke same namestiti na podstavek. Normalno naj bi to delo opravili z viličarjem.

Člani DS so se na predlog obratovodstva odločili, da bodo takoj, vsekakor pa do 15. oktobra, v rezalničnem stilu Demag žerjav, s katerim bodo potem stregli strojem, to je dvigali težke kolobarje žice. S tem bo odpadlo težko fizično delo v rezalničnici, odpadli bodo nazivi »mali, srednji, težji, najtežji rezalni stroj«, ostalo bo le še številčno zaporedje 1., 2., 3. itd. in vse delavke bodo lahko stregle vsem strojem.

Vzporedno z montažo omenjenega žerjava pa bodo montirali tudi nov mešalni boben.

Tako torej bodo v elektrodnem oddelku uresnili težko pričakovano vsaj delno olajšanje fizičnega dela. Povsem pravilno se je DS DE izognil večnemu refrenu »zmanjšali bomo, zvišali bomo« in ga zamenjal s točno določenim sklepom: »Mehanizirali bomo proizvodnjo, zaposlenim olajšali delo — odpravili težko fizično delo in tako odpravili vzroke za ponavljajoče se bo. lovanje in za nastanek invalidnosti. Z zmanjšano odsotnostjo, z večjim zadovoljstvom bo rasla tudi produktivnost, pa tudi osebni dohodek. Delovnemu kolektivu in DS DE elektrodnega oddelka želimo mnogo uspehov v teh naporih, upamo pa, da jim bodo tudi drugi kolektivi sledili.

Z. P.

V vseh delovnih enotah železarne temeljito razpravljajo o akcijskih programih

DE vzdrževanje Javornik

Znižati stroške remontov

Na seji, dne 9. oktobra, je delavski svet te zelo pomembne delovne enote na Javorniku razpravljal o predloženem akcijskem programu in so se člani po daljši razpravi zedinili za naslednji program:

1. Znižati je treba materialne stroške remontov in drugih popravil, tako da bodo bolj racionalno izkoriščali material in čas.

2. Za reprodukcijo je treba uporabljati čim več drugorazrednega materiala.

3. Znižati je treba stroške za režijski material, uporabi orodja pa posvetiti čim več pozornosti.

4. Dežurna služba po izmenah mora skrbeti za čim manjše število zastojev v valjarnah in o vsakem zastoju takoj obvestiti delovodje, da lahko potrebno ukrepa.

5. Sistem naročil za popravilo posameznih objektov je treba poenostaviti, tako da bo z eno naročilnico zajeto

vse delo pri popravilu objekta. Takšen način omogoča boljši pregled celotnih stroškov, boljše zbiranje podatkov o delu preko celega leta in bolj dosledne analize za odpravljanje pomanjkljivosti.

6. Pri standardnih delih je treba normirati posamezne stroške in sestaviti cenike.

7. Nadure je treba zmanjšati na najnujnejše.

8. Neuporabljeni material kot so maticice, podložke in podobno, je treba vračati v skladišče.

Na tej seji so se člani delavskega sveta pogovorili tudi o tem, kako bodo v obratu izvajali posamezne točke programa.

DE Javornik II

Boljše izkoriščati naprave

V razpravi o akcijskem programu, ki ga je odobril delavski svet železarne, so na seji, dne 10. septembra, ta akcijski program razširili in dopolnili ter ga razdelili na naslednja štiri osnovna področja:

1. Izkoriščanje naprav:

— Likvidirati je treba likalno ogrodje in ga prenesti v hladno valjarno, kjer bo boljše izkoriščeno;

— Brusilni in natezalni stroj za nerjavečo pločevino je treba čim boljše izkoriščati in ustrezno poskrbeti za stalen vložek.

— V pocinkovalnici je treba čimprej uvesti še tretjo izmeno.

2. Prihranki vseh vrst:

— Čimprej je treba urediti prodajo odpadkov.

— Zmanjšati je treba porabo plina, tako da ga pravočasno pripirajo.

— Z boljšim in bolj pazljivim delom na progi ter z bolj točnim merjenjem debeline in dolžine je treba povečati izplen, predvsem pa je treba boljše vzdrževati valjarske naprave.

— Pri rezanju na škarjah je treba doseči čim boljši izkoristek.

— Delovodja obrata mora nadzorovati delo vzdrževalcev in jim ob zaključku dela podpisati delovodni nalog ter preveriti, če je delo v redu opravljeno in če so porabljene ure v redu vpisane.

— Skrbeti je treba za stalen porast storilnosti na vseh strojih in napravah in za boljše izkoriščanje obratovalnega časa. Vsako predčasno zapuščanje dela je treba strogo kaznovati.

— Novih zaščitnih sredstev se ne sme izdajati, če delavec ne predloži starih obrabljenih.

— Zmanjšati je treba specifično porabo potrošnega materiala.

— Skrajšati je treba čas menjave nožev, valjev in podobno.

— Poiskati je treba realne možnosti za skrajšanje delovnih odmorov na progi in v pocinkovalnici ter s tem zmanjšati število delavcev.

— Na progi je treba zmanjšati posado za 2 osebi.

4. Prehod na kvaliteto proizvodnje:

— Dnevno se je treba truditi za uvajanje novih kvalitet ter strogo ukrepati proti kršilec delovne discipline predvsem ob neupoštevanju postavljenih regulativov in malomarnosti pri delu.

DE cevarna

Polno izkoristiti delovni čas

Delavski svet te delovne enote je o svojem akcijskem programu razpravljal že na zadnji seji, ki je temeljil predvsem na prihodnosti obrata. Na seji dne 22. septembra pa so akcijski program dopolnili še z nalogami, kako še bolj izkoristiti delovni čas. Postavili so si naslednje naloge:

1. Delavci pri varilnem stroju lahko zapustijo stroj 30 minut pred koncem dne, ker dela varilni stroj tudi med malico. Delovno mesto morajo zapustiti izmenično, tako da varilni stroj nemoteno obratuje naprej.

2. Valjavci, rezalci, ravnalci, rezkalci in vsi delavci iz

vlačilnice lahko zapustijo delo 15 minut pred koncem dne.

3. Ženske, ki delajo pri umazanih delih, lahko zapustijo delo zaradi umivanja 15 minut pred koncem dela.

4. Vsi ostali delavci lahko prenehajo delati le 10 minut pred koncem izmene.

DE livarna

Povečati litje od 90 na 100 ton

Delavski svet livarne je na seji, dne 22. septembra, sprejel naslednji akcijski program:

1. Povečati je treba litje od 90 na 100 ton bruto. Zato morajo pričeti z litjem ob 4. uri zjutraj in vlivati do 21. ure, nato pa peč izprazniti.

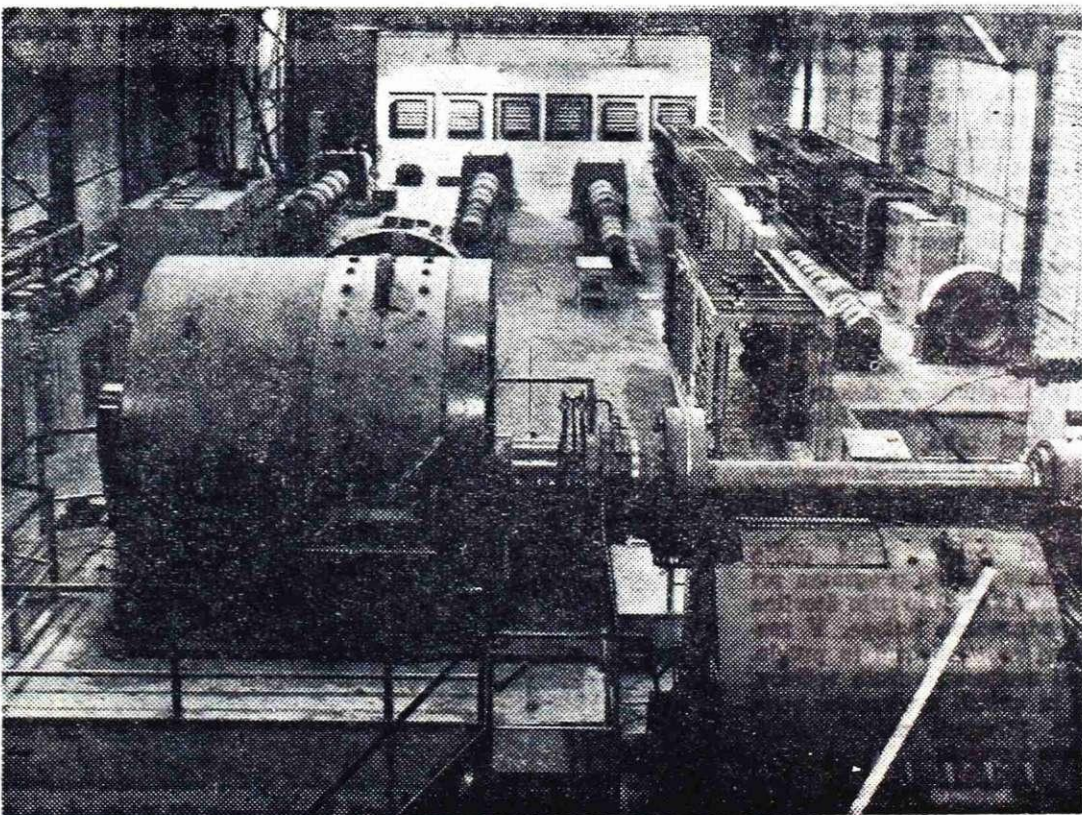
2. Do konca leta je treba ustvariti zalogo 400 ton kokila in je treba zato po potrebi mesečno delati tudi dvakrat v tednih.

3. Pričetek izmene mora biti točen ob uri, malica lahko traja največ pol ure, za umivanje ob koncu izmene pa so določili 20 minut s tem, da konec izmene vsi delavci počakajo v obratu.

Vsako pohajkovanje pred koncem dne izven obrata bodo strogo kaznovali.

4. Izredno plačane dopuste je treba skrajšati na minimum in zato naj upravni odbor železarne izredno plačane dopuste odobri le s privolitvijo obrata.

5. Normirati je treba vsa delovna mesta, predvsem pa tista, ki so v povprečju. Pri tem je treba najti tudi bolj ustrezne merilne načine za notranjo delitev OD, tako da bodo za večji učinek zainteresirani tudi pomožni delavci.

V strojnici bluminga v novi valjarni na Belškem polju

Nesreče

Žalostna žetev neprevidnosti

v šamotarni v livarni

TALILNICE

Hamid Damastagić, čistilec plina, je spuščal vroč plavžni prah iz prašne vreče. Ker je stal preblizu, se je s prahom opeknel po vratu.

Tomislav Smolić, delavec na livnem polju, je skočil v vagon in si pri tem izvinil nogo.

MARTINARNA

Franc Podlogar, pomočnik talilca, je nakladal gredice. Ko jih je hotel z žico zvezati, so se premaknile in mu poškodovale stopalo desne noge.

LIVARNA

Edvard Rupnik, dovažalec kalupnih okvirjev, je pomagal riniti vagon, naložen s kalupnimi okvirji. Pri tem je eden od okvirjev zdrsnil z vagona in poškodoval ponesrečencu nogo.

Božo Pančur

VALJARNE

JAVORNIK I

Janez Gečele, pomočnik na škarjah, je rezal vroče okroglo železo in si pri tem opeknel levo roko.

Davorin Zupančič, valjavec, je hotel z drogom prijati valjanec. Pri tem se je z drogom udaril na desni kolko.

Roman Jakopič, pomočnik na progi, se je pri valjanju udaril na nogo.

Bojan Oitzel, valjavec na predprogi, si je opeknel levo nogo z gredico, ki je padla z vozička.

Vlado Vilfan, pomočnik na škarjah, je podložil pod voz desko. Pri tem se je deska obrnila in ga udarila na desno nogo.

Dane Knežević, valjavec, je menjal dovodno skrinjo in si pri tem poškodoval desno roko.

JAVORNIK II

Alojz Kumer, zračilec, pločevine, se je pri zračanju pločevine urezal na podlaket leve roke.

ŽICNA VALJARNA

Janez Šranc, razkladalec, je zapenjal kup gredic z verigo in si pri tem poškodoval kazalec.

Anton Pogačar, valjavec na progi 460, je z drogom potiskal ingot v oval. Pri tem je valjčnica potegnila drog, tako da je ponesrečenec padel na vroč ingot in si opeknel levo roko.

STROJNO- ENERGETSKI OBRATI MEHANIČNA DELAVNICA

Boris Pačnik, dežurni ključavničar v jeklarni, se je med spuščanjem nosilca oboka, ko mu je le-ta spodnesel lestev, udaril na palec desne roke.

Andrej Burja, brusilec v orodjarni, si je med bruše-

njem rezkarja poškodoval dlan desne roke.

Antona Berglja, dežurnega strojnega ključavničarja v šamotarni, je plamen ob eksploziji acetilena v gumijasti cevi opeknel po zapestju desne roke.

Janezu Noču, strugarju v orodjarni, je jermenica stružnice, ko je z roko segel do nje, poškodovala prste leve roke.

ELEKTRO DELAVNICA

Marjanu Guzeju, navijalcu elektromotorjev, je elektromotor, ki je pri menjavi spodrsnil, poškodoval kazalec leve roke.

Tomaž Ravhekar, splošni električar, si je pri padcu z lestve zlomil nogo.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK

Martin Žvab, pomožni delavec v mehanični delavnici, je prestopil korito v trenutku, ko je po njem drselo žareče paličasto železo in ga je opeklo po obeh nogah.

Andreju Sircu, strojnemu ključavničarju v mehanični delavnici, je med zabiranjem zagozde v zobato kolo dvigalne mize odletel drobček železa v sredinec desne roke.

Marjan Jesih, pomožni ključavničar v mehanični delavnici, si je med montažo električne valjčnice poškodoval prst na desni nogi.

Stane Kokalj, strugar v elektrodelavnici, si je med zaganjanjem elektromotorja z obločnim plamenom opeknel podlaket leve roke.

Mirko Noč, strugar v elektrodelavnici, je med pritrditvijo čepov, ko je spodrsnila sklopka, padel in zadel z glavo ob rob stružnice.

Aliji Keranoviču, ključavničarju v mehanični delavnici, je padla z delovne mize na nogo glava smirkove koluti in mu jo poškodovala.

Antona Železnikarja, ključavničarja v mehanični delavnici, je po končanem popravilu žerjava v lužilnici, med sestopom le-ta pritiskal ob lestev in mu poškodoval prsni koš.

Franc Hodnik, instalater v instalacijski delavnici, je zaradi naglega prestopanja stopnic padel in si poškodoval golen nogo.

Dušan Kero, pomožni delavec v materialnem skladišču, je v stojalo vlagal paličasto železo. Pri tem mu je palica ploščatega železa padla na mezinček leve roke in mu ga poškodovala.

ENERGIJA

Janez Pogačar, izdelovalec acetilena, si je med prekladanjem desk zadržal trsko v roko.

Marko Rašeta, pomočnik kurjača parnih kotlov v kotlovnici, si je pri odpiranju vrat

vagona poškodoval četrti prst leve roke.

PROMET

Ivan Modrič, premikač ozkotirne proge na prostoru, se je med spenjanjem ozkotirnih voz s spenjačo udaril na čelo.

Husi Mehmedoviću, premikaču ozkotirne proge na prostoru, se je pri stopanju na lokomotivo na mokri stopnici spodrsnilo, tako da je padel in si poškodoval desno roko.

Franca Sajovica, pomožnega delavca v delavnici električnih lokomotiv na Javorniku, je raztaljen kositer, kamor je iz klešč padel kabelski čevljev, opeknel po obrazu.

Sadik Malkoč, premikač ozkotirne proge na prostoru, se je med obračanjem kretnice spotaknil, tako da je padel in se udaril na glavo.

Antonu Justinu, tesarju v vozovni delavnici, so med vtirjanjem voza padla vrata na stopalo in mu poškodovala palec desne noge.

Safet Hadjimuratović, progovni delavec na progi, se je med potiskanjem voza z gredico udaril na palec leve roke.

Albin Gorenjc, kurjač ozkotirne v livni lopi martinarne, si je med čiščenjem tira v livni jami martinarne poškodoval zapestje desne roke.

Smail Hadjimuratović, progovni delavec na progi, se je pri prehodu čez tire spotaknil in si pri padcu poškodoval palec leve roke.

MALI MATJAZEK IZ LJUBLJANE JE SPROŽIL HUMANO AKCIJO TUDI NA JESENICAH

Tudi na Jesenicah so bralci TT z zanimanjem in hkrati z ogorčenjem prebrali članek o usodi malega Matjažka iz Ljubljane, ki priklenjen na posteljo ni bil deležen nobene pomoči in podpore organov zdravstvene službe in socialnega varstva. Njegova usoda je ganila tudi naše uslužbenke in uslužbence likvidature in finančnega knjigovodstva, da so pričeli z zbiranjem sredstev za malega Matjažka. Ko so iz naslednje številke TT izvedeli, da se je v akcijo za ubogega Matjažka vključil izredno širok krog bralcev, ki so prizadeti materi poslali znatna sredstva za zdravljenje, so se spomnili, da imamo tudi v našem kolektivu mater, ki ima sinčka s paraliziranimi nogami, priklenjenega na posteljo kakor mali Matjažek. Zedinili so se, da zbrana sredstva pošljejo njej, saj prav tako vsa leta sama skrbi zanj, mu streže in posveti ves svoj prosti čas ter žrtvuje nešteto noči, ko mali ob novih in novih poizkusih in metodah zdravljenja prejoka in ne more zaspati. Za razliko od Matjažka je razveseljivo vsaj to, da mu zdravstveni organi nudijo vsestransko zdravljenje, ki pa zahteva mnogo potov k specialistom, kar je seveda vezano tudi z znatnimi stroški, da o poizrtvovalnosti in obremenjenosti matere niti ne govorimo.

Prijetno presenečena in globoko ganjena je bila mati ob tej pozornosti sodelavk in sodelavcev kolektiva knjigovodstva in se tem potom, preko »Železjarja«, še enkrat toplo zahvaljuje vsem, ki so akcijo sprožili in v njej sodelovali.

Mi pa ji želimo, da bi sodobna medicina našla zdravljenje, ki bi tudi njenemu sinku pomagala na nogo.

ALOJZ ŠEGA, kurjač sušilnih peči, je dne 27. septembra v popoldanski izmeni s sodelavci izpraznjeval kalupni okvir, v katerem je bila ulita livna plošča. Ko so dvignili zgornji del, so ugotovili, da se plošča, težka okrog 13 ton, drži zgornjega dela kalupa. Da bi ločili ploščo od kalupa, so se poslužili okrog 3 m dolgega kosa železniške tračnice. Z žerjavom so dvignili zgornji del kalupnega okvirja na eni strani in položili tračnico na spodnji del kalupnega okvirja in sicer tako daleč, da je bil del tračnice pod ulito livno ploščo. Medtem, ko so hoteli tračnico pravilno namestiti med ulitek in zgornji del kalupnega okvirja, se je livna plošča zaradi lastne teže odtrgala od zgornjega dela, padla na tračnico, ki je ponesrečenca močno udarila na desno roko in desno stran prsnega koša. Delo je neposredno vodil delovodja Teodor Vister.

S pravilnim delom in upoštevanjem vseh opozoril in varnostnih navodil ne bi prišlo do takih poškodb pri delu. Nikoli se ne sme nikomur tako muditi pri delu, da bi prezrl varno delo in se zaradi tega poškodoval. Še vedno imamo več koristi od človeka pri delu, čeprav dela bolj s preudarkom, kot pa od delavca, ki zaradi nepremišljenosti utrpí obratno poškodbo in nato boluje. Delovodje pa so dolžni kontrolirati ljudi, da varno delajo.

Božo Pančur

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem sodelavcem iz valjarne 2400 na Javorniku pri odpremi in adjustaži za vso denarno pomoč, ki sem jo prejel v času moje bolezni in mi je bila zelo dobrodošla.

Jakob Beravs

ZAHVALA

Ob boleči, tragični izgubi našega ljubljene sina in brata

SANDIJA GASPERINA

se najiskrenejše zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so se poslovlili od njega in ga v tako velikem številu spremili na njegovi prerani zadnji poti in mu darovali toliko vences in cvetja. Srčna hvala kolektivu cevarne za vso izkazano pomoč in organizacijo pogreba, voznikom osebnih avtomobilov za prevoze in govornikom tov. Alojzu Likoviču in Mihu Sajevcu za tople poslovilne besede pri odprtju grobu.

Vsem, prav vsem — še enkrat tonla in iskrena hvala.

Zalujoci: mama Marija Gasperin in sestra Lojzka z možem Karlom

Razprava o akcijskem programu

Osnovna organizacija ZK splošni sektor je v preteklem tednu na sestanku obravnavala akcijski program v okviru Železarneskega sektorja, ki ga je obrazložil tov. Živan Vovk.

Z akcijskim programom splošnega sektorja naj bi v glavnem reševali naslednje probleme:

- Pregledali vso centralno strukturo sektorja in po možnosti poenostavili administracijo v sodelovanju s komisijo, ki je v ta namen že postavljena za upravne službe Železarneskega sektorja.

- Poiskali morebitne viške delovne sile v posameznih službah, morda tudi z združitvijo nekaterih delovnih mest.

V registraturi npr. bi lahko zmanjšali delo pri vpisu pošte s tem, da bi vpisovali le prispelo pošto, ker je vsa odposlana krita s kopijami.

Oceniti bi bilo treba strokovnost osebja in pri nezadostni izobrazbi in praksi isto nadomestiti s strokovnimi izpiti.

- Pri tekaški službi bi lahko z boljšo organizacijo dela odpravili postopanje, ki ga včasih opažamo.

- V garaži bi morda kazalo spremeniti turnus službe šoferjev, ki zajema poleg redne dneve še dežurstvo, posledice tega so nujno nadure. Prav tako so sporne nadure v gasilski službi, ki bi jih verjetno lahko zmanjšali.

- Enota za sebe je GEŽ, kjer se pojavlja vprašanje polne zaposlitve delilk toplaga obroka, kantinerk in čistilk. Vsekakor pa bi bilo najidealneje organizirati centralno kuhanje hrane za vse abonente, tako da bi hrano razvažali po domovih.

To je le nekaj smernic, naloge vseh služb v tem sektorju pa bo, da jih s konkretnimi predlogi in nadaljnimi ukrepi uresničijo.

Tov. Dušan Stare je zatem seznanil članstvo s skupnim akcijskim programom, ki ga je sprejel DSŽ. Ustavil se je pri zmanjšanju stroškov in poudaril, da sicer nismo proizvodna enota, vendar bi lahko tudi pri nas marsikaj prihranili. Obračun potrošnje pisarniškega materiala kaže porabo 40 milijonov dinarjev, kar je odločno preveč. Po izjavi tov. Erjavca se na začetku šolskega leta in ob novem letu potrošnja občutno dvigne, kar seveda daje misliti, da posamezniki pisarniške potrebe odnašajo domov.

V tej zvezi je tov. Stare predlagal, naj bi po oddelkih in posameznih pisarnah normirali potrošnjo pisarniškega materiala in na osnovi prijavljene potrebe planirali nabavo. Kontrola o tem

vodi še naprej tov. Erjavca.

Tov. Verdnik je opozoril na bloke za službeno vožnjo z avtobusi, ki jih uporabljajo tudi v privatne namene. Sprevedniki avtobusov namreč izjavljajo, da se z njimi celo otroci vozijo v šolo. To dejstvo je sila žalostno in kaže na skrajno neodgovoren odnos tistih, ki so te bloke upravičeni uporabljati, pa jih izkoriščajo tako, kakor jih ne bi smeli. Tudi v tej zvezi je bilo predlagano, naj bi stroške za te vožnje prenesli na posamezne obrate, ki naj jih krijejo iz lastnih sredstev za OD, po predhodnem soglasju DS tega obrata, kateremu bi predložili spisek potrošnikov in število potrošenih službenih blokov. Isto naj bi uvedli za izkoriščanje prevoznih in vožnje z osebnimi službenimi avtomobili, ki naj bi bile res samo službene, brez izjeme in odstopanja.

V vsem navedenem je del skritih notranjih rezerv, ki jih ne smemo prezreti in akcijski program ni samo mišljen kot enkratna akcija, temveč nenehno iskanje novih oblik organizacije in izboljšav v cilju prihrankov ter reševanju raznih negativnih pojavov in problemov. MI

Strokovna predavanja

Strokovna predavanja štejejo med najbolj važno dejavnost Metalurške sekcije DITa naše železarneskega sektorja. Tudi za zimsko sezono 1965/1966 je predvidena cela vrsta zanimivih in poučnih predavanj. Odbor DRGMITa smatra za potrebno, da člane DITa in ostale sodelavce že vnaprej seznanijo s predvidenim programom predavanj.

Strokovna predavanja naj bi zajela naslednja področja:

1. Splošna tematika. — V okviru te grupe so predvidena sledeča predavanja: »Položaj železarneskega sektorja po gospodarski reformi«, »Druga etapa rekonstrukcije železarneskega sektorja« ter »Delo raziskovalnega oddelka v l. 1965/66«.
2. Perspektivni proizvodi železarneskega sektorja. — Teme predavanj bodo obsegale delo na področju nerjavčev jekel, avtomatskih jekel, dodajnih materialov itd.
3. Poročila o specializacijah. — Predavali bodo strokovnjaki našega podjetja, ki

so bili dalj časa na specializaciji v tujini. Prvo predavanje iz te grupe je na sporedu že 1. X. 1965.

Novost predstavlja organiziranje kratkih izobraževalnih tečajev za člane DITa. Predvidene so naslednje teme:

Uporabna matematika v gospodarstvu ter

Statistična matematika.

Člani odbora bodo posvetili posebno pozornost obveščanju članov DITa in

ostalih sodelavcev o predvidenih predavanjih. Poleg individualnega obveščanja bodo predavanja objavljena s plakati, ki bodo razobešeni pri vseh glavnih vratarih.

Predvideni program je zelo obširen, njegova realizacija bo zahtevala dosti truda, zato apeliramo na člane DITa, da se predavanjem udeležujejo v čim večjem številu. Vsa predavanja bodo v zgornjih prostorih Kazine.

Ing. R.

AVSTRALIJA. Do leta 1960 so cenili zaloge železne rude na tem kontinentu na približno 400 milijonov ton. Zaradi tega je avstralska vlada prepovedala izvoz železne rude, da bi je kmalu ne zmanjkalo za domače potrebe. V zadnjih letih so odkrili v Zahod-

ni Avstraliji nova ogromna nahajališča kvalitetne železne rude, ki jih cenijo na 14 milijard ton. Od teh zalog je več kot polovica takšne, ki vsebuje več kot 60 % železa. Zato je vlada preklicala prepoved izvoza in z japonskimi železarskimi družbami so letos sklenili pogodbo, da bodo od leta 1968 naprej dobavili v 21 letih 71,4 milijonov ton železne rude. Dela na napravah, ki bodo omogočile izpolnitev te obveznosti, so že v polnem teku.

PERU. V rudniku železne rude San Nicolas je pričela letos obratovati nova naprava za peletiziranje železne rude. Njena letna zmogljivost je 2 milijona ton peletov s 66 — 68 % železa.

ZAHODNA NEMCIJA. Neka zahodnonemška železarna je kupila pri belgijskem podjetju za proizvodnjo električnih naprav v Charleroi televizijsko napravo za kontroliranje globinskih valjarskih peči. Televizijska kamera, ki je obešena na žerjavnem mačku, se premika sem in tja, tako da je vedno postavljena pravokotno nad tisto globinsko pečjo, ki ima pokrov odprt in omogoča neoviran pogled v notranjost peči.

ZDA. Med železarnama Lackawanna, država New York in Burns Harbour, država Indiana, ki pripadata družbi »Bethlehem Steel Corp.« in sta oddaljeni med seboj 800 km, prevažajo v pokritih železniških vozovih odlite breme, ki imajo temperaturo 500 do 650° C. Kljub prevozu na tako veliki razdalji se breme le malo ohladijo.

KANADA. Kanadska železarna »Algoma« je naročila pri podjetju »Concast« napravo za kontinuirno vlivanje »H« in »I« profilov. To bo prva naprava za kontinuirno vlivanje takšnih profilov.

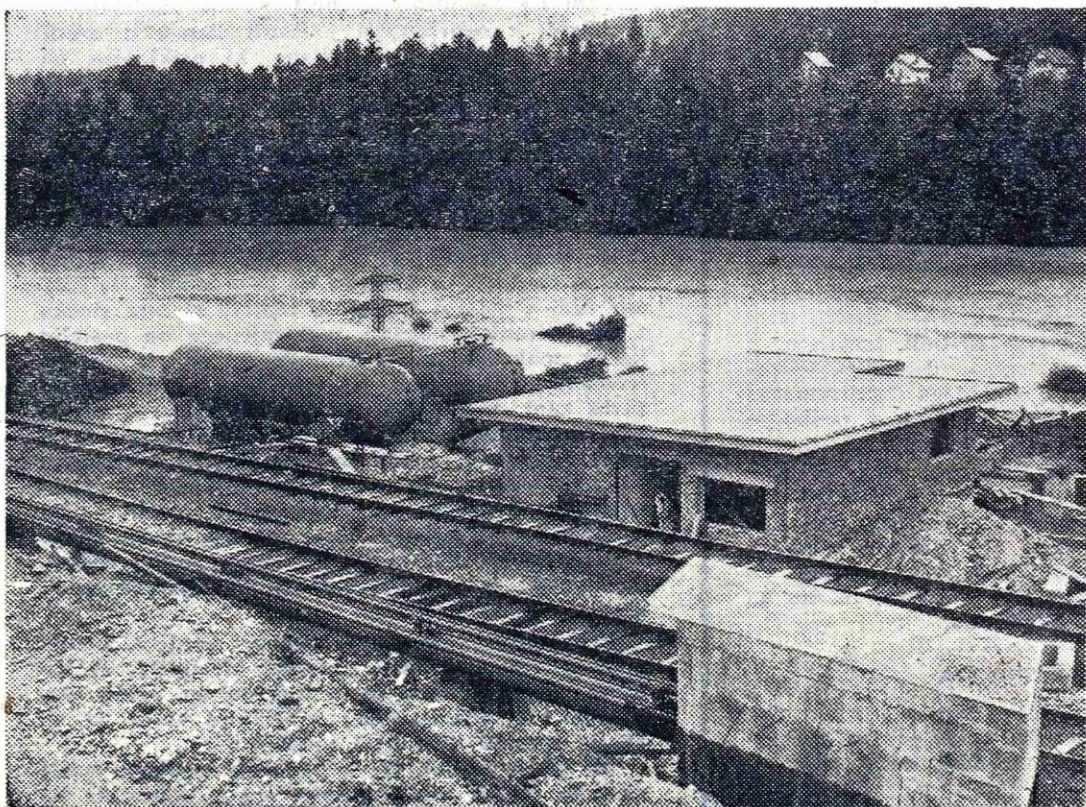
FRANCIJA. Francoska vlada je sklenila s poljsko vlado trgovinski sporazum za obdobje 1965—1969 v višini 210 milijonov frankov letno. Francija bo po tem sporazumu kupovala na Poljskem velike količine premoga in sicer letos 300.000 ton, do leta 1967 bodo to količino povečali na 500.000 ton in v letu 1969 na 700.000 ton.

Iz jugoslovanskih železarn

ŽELEZARNA SISAK

V železarni Sisak so že drugič povečali osebne dohodke na račun povečanja življenjskih stroškov tako, da znaša skupno povečanje osebnih dohodkov 23,68 % v primerjavi z mesecem julijem. Toda to povečanje ni rezultat neposredne proizvodnje, ampak je bilo omogočeno z zmanjšanjem prispevkom, zato smatrajo v železarni Sisak, da imajo realne možnosti, da do začetka prihodnjega leta še povečajo osebne dohodke. Morali pa bodo, kot poudarjajo samoupravni organi,

uresničiti sklepe delavskega sveta, ki predvidevajo znižanje števila zaposlenih za 5 % in prihraniti najmanj 2 % pri stroških. Sprejeli pa so tudi druge ukrepe glede povečanja produktivnosti in obsega proizvodnje z maksimalnim izkoriščanjem obstoječih zmogljivosti, izpopolnjevanjem strokovnosti, poenostavljanjem in izboljševanjem tehnološkega procesa, z bolj intenzivno mehanizacijo dela, izpopolnjevanjem sistema delitve, ki lahko večkratno izboljša delo in proizvodne učinke vsakega zaposlenega.

S 1. oktobrom bi morala biti po programu končana montažna dela na novi butanski postaji na Belškem polju. Zaradi slabega vremena niso uspeli izpolniti predvidenega roka

Nov gasilski dom v Podkorenu

V nedeljo, 26. septembra, so gasilci v Podkorenu svečano izročili svojemu namenu nov gasilski dom in gasilsko motorno brizgalno, kar je izrednega pomena ne le za Podkoren, ampak tudi za sosednje vasi.

Že sam pogled na stari gasilski dom, ki stoji v neposredni bližini novega, nam pove, da je bila izgradnja novega doma nujna, ker le tako je možen uspeh in nadaljnje plodno delo gasilcev. Stari, sedaj že razpadajoči dom, je bil zgrajen leta 1902 na kraju, kjer je po pripovedovanju vaščanov stal dom požarne brambe že v Napoleonovih časih.

Takoj po osvoboditvi je delo gasilcev zaživelo in pokazala se je potreba, da si zgradijo gasilci boljši in večji gasilski dom, v katerem bi bilo več prostora za dragoceno gasilsko opremo in orodje, pa tudi prostor, kjer naj bi se gasilci zbirali, učili in posvetovali.

Kljub slabemu vremenu se je zbrala množica vaščanov Podkorena in sosednjih vasi k svečani otvoritvi novega gasilskega doma in da si ogledajo gasilsko vajo prostovoljnih gasilcev in poklicnih gasilcev z Jesenic.

Povorka gasilcev, ki je po sprejemu gasilcev in gostov krenila ob 13.30 uri skozi vas proti gasilskemu domu, je dala svečano vzdušje vaščanom. Pred gasilskim domom je zbrane gasilce, vaščane in zastopnike pozdravil predsednik gasilskega društva v Podkorenu in se v

imeni gasilcev zahvalil vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri izgradnji gasilskega doma in nabavi motorne brizgalne. Zbrane je pozdravil tudi poveljnik ObGZ Jesenice tov. Gregor Novak in gasilec čestital k doseženemu uspehu ter jim zaželel uspešno delo tudi v prihodnje. Zasluznim gasilec je nato razdelil diplome — priznanja za 10, 20 in 30 ter nekaj za 40-letno neumorno humano delo v gasilstvu.

Po svečani podelitvi priznanj je tov. Gregor Novak odprl vrata novega gasilskega doma, prerezal zlat trak in s tem izročil novi dom v uporabo podkorenskimi gasilcem.

Ob 14. uri je zatulila sirena in dala znak za gasilsko vajo, ki je bila na stavbi hotela Vitranc. Tu so se posebno izkazali domači gasilci, saj so že v treh minutah s štirimi curki brizgali vodo in to kar z dvema motornima brizgalnima istočasno. Tudi prikaz reševanja, ki so ga izvajali poklicni gasilci z Jesenic, je bil uspešen in kljub dežju dobro izveden ter prikazan, saj za gasilce v nobenem primeru ni ovire. Pri vaji je sodelovalo 52 gasilcev.

Vaščani so z zanimanjem sledili vaji in bili tudi zadovoljni. Le pripravljenost gasilcev, njihovo uspešno delo in volja vaščanov do sodelovanja z gasilci lahko preprečijo nevarnost požara, ki prav v Podkorenu ni majhna.

A. Sodja

V nedeljo, 26. septembra, so gasilci v Podkorenu izročili namenu nov gasilski dom

Doma jim je postalo pretesno...

Komaj pet let pozneje, ko je bilo leta 1893 v Ljubljani ustanovljeno Slovensko planinsko društvo (SPD), so leta 1897 ljubitelji in obiskovalci našega edinstvenega in veličastnega planinskega sveta tudi v Pragi ustanovili svojo samostojno podružnico SPD.

Ta podružnica Slovenskega planinskega društva v Pragi je združevala vrsto uglednih in prizadevnih gornikov, ki so redno obiskovali naš planinski svet. In pri nas v Koritnici, pod Mangrtom in nad Jezerskim, pod Grintovcem zgradili celo dve češki planinski koči. Njihov delež v klasični, pionirski dobi našega planinstva je bil velik in nad vse pomemben.

Do prve svetovne vojne so bili češkoslovaški planinci najtesnejši sodelavci naše planinske organizacije, izredno pomemben je bil njihov propagandni in literarni prispevek. Med obema vojnima so bili stalni gostje ne samo našega Jadrana, temveč tudi gora.

Po drugi svetovni vojni so pa redno prihajale posamezne naveze in posamezniki v Savinjske Alpe, še prav posebno opazen je bil obisk češkoslovaških gornikov v Julijskih Alpah. Prve organizirane odprave planincev, plezalcev in alpinistov pa so prišle v naš gorski svet leta 1963.

Kljub temu, da se je 13. julija 1963 v severovzhodnem razu Stenarja smrtno ponesrečil njihov vodja inž. Zdenek Zabož iz Moravske Ostrave, to ljubitelje naših gor iz ČSSR ni ohromilo. V preteklem polletju je bil za beležen še mnogo večji obisk čeških planincev.

Naveze najboljših plezalcev iz Usti na Labi so preplezale 30-letni še nerešeni plezalni problem v severovzhodnem razu Špika, ki je veljal dolga leta za naše plezalne in alpi-

nistične kadre za nerešljivega. Naveze Rada Jaromira so poleg te prvenstvene smeri preplezale še dve novi skrajno težki smeri v severni steni visoke Martuljske Ponice.

Naši mladi plezalci in alpinisti pa se na žalost zadovolje le s ponovitvami starih, že pred leti preplezanih smeri. Nihče od njih ne zna poiskati, kaj šele naskočiti ali premagati še nerešen plezalni problem v tej ali drugi mogočni steni sredi naših gor.

Vsi si žele, kljub minimalnemu plezalno-alpinističnemu znanju in stažu, v inozemstvo v tuje, zahtevnejše gore, kjer se je treba znati boriti z mnogo večjimi težavami in nevarnostmi v granitu, ledu in snegu ter z višino in sto drugimi nevarnostmi.

Tak način vzgoje mladih gornikov, plezalcev in alpinistov se mi zdi nepravilen in neekonomičen. Najprej je treba spoznati domače gore, kajti le preko domačih gor vodi pot v svet zahtevnejših tujih gorskih skupin.

Ti prvi uspehi in zmage so navdušile češke gornike. V letošnji sezoni so se prvič pojavili češki plezalci in alpinisti tudi pozimi v naših stenah in grebenih. Slabo vreme in skrajno slabe snežne prilike so jim onemogočile doseči večje uspehe. Obljubljali so, da pridejo poleti in pozimi še in še. V ČSSR vlada med mladimi plezalci in alpinisti iz leta v leto večje zanimanje za naš veličastni in edinstveni planinski svet. Sredi letošnjega poletja je

bilo v naših gorah poleg štirih organiziranih alpinističnih odprav še mnogo posameznih navez in posameznikov.

Vsi — planinci, plezalci, alpinisti in gorski reševalci — so taborili v čudovitem Martuljku pod mogočnimi stenami Kukove špice, Široke peči, Oltarja, Martuljskih Ponc, Špika in Frdamanih polic. Najbolj drzni in podjetni, pred katerim niso varne najtežje prepadne stene Dolomitov in Centralnih Alp, so sredi poletja pod vodstvom odličnega Josipa Čihula v treh dneh preplezali novo skrajno težko centralno prvenstveno smer v severni steni Široke peči. Ta uspeh jim je vlil nove podjetnosti in borbenega poleta. Naskočili so še severno steno Frdamanih polic izpod Srca. Kljub temu, da so bili za težak in nevaren vzpon psihično in fizično dobro pripravljeni in so imeli pri prvem in drugem poizkusu s seboj vso potrebno tehnično opremo, jih severna stena Frdamanih polic v novi, še nepreplezani smeri, ni pustila k sebi.

Pretekli teden so se znova vrnili v Martuljek pod severno steno Frdamanih polic. 22. septembra sta v steno vstopila Jože Čihula in Miroslav Machovič, oba odlična plezalca iz Libereca, ki po svojih dosedanjih plezalno alpinističnih uspehih sodata v sam vrh češkega alpinizma.

Stena je zahtevala za zmago in uspeh veliko, zelo veliko. Mlada plezalca sta bila v steni pri težkem delu polnih 35 ur. V steni sta morala prisilno bivakirati trikrat. Na vrh Frdamanih polic sta prišla šele v soboto zvečer.

(Nadaljevanje na 12. strani)

Le še uveljavljajo v domačih gorah naj bi si mladi plezalci pridobili spričevalo za vzpone na tujem

Delovno predsedstvo na nedeljski konferenci Občinskega sindikalnega sveta

Ciril ŠOBERL, direktor ZINOS, je tudi sodeloval v razpravi

Aleksander KOTNIK, tajnik Občinskega sindikalnega sveta Jesenice

Z letnega občnega zbora sindikalnega sveta

V nedeljo je bil letni občni zbor Občinskega sindikalnega sveta. Prisotni delegati — zastopniki sindikalnih podružnic in plenuma Občinskega sindikalnega sveta — so v poročilih in referatu stvarno ocenili položaj, v kakršnem se nahajajo gospodarske organizacije in družbene službe po uveljavitvi gospodarske reforme. Iz celotnega poteka občnega zbora je bilo razvidno, da se začnajo povsod zavedati, kako pomembno se je v sedanjem obdobju obrniti vase in iskati boljši poslovni uspeh v lastni delovni organizaciji. Ker je gradivo, ki ga je obravnaval občni zbor preobširno, se omejujemo v tem poročilu le na dve najaktualnejši ugotovitvi, ki so jih prisotni iznesli v poročilu in razpravi.

Gospodarstvo:

Orientacija na intenzivno gospodarjenje postaja vse bolj vsakodnevna nujnost. V sedanjem času ni dovolj, da se strinjamo s potrebo po smotrnejšem gospodarjenju, pač pa morajo postati naloge v zvezi z intenzivnejšim gospodarjenjem osnovna naloga proizvajalcev na vseh nivojih in na vseh področjih. Enostranska razvitost gospodarstva v naši občini (saj ustvarja industrija 75,7 odstotka vsega čistega dohodka) prav gotovo narekuje potrebo po jasnejši orientaciji v drugih dejavnostih. Zlasti za razvoj trgovine in gostinstva imamo zelo dobre pogoje in znatne prednosti pred mnogimi slovenskimi občinami (tranzitni značaj, obmejna lega in lepa krajina). Vendar se javlja prav v gostinstvu vrsta stvari, ki zavirajo razvoj kljub temu, da niso nerešljive. Sem sodijo posebno tile pojavi: nezadostna strokovna izobrazba kadrov in čisto slab odnos do gosta, slaba organizacija dela, napačne kalkulacije — višje cene — manj gostov — isti dohodek — in še marsikaj. Nedvomno so prav v turizmu še znatne možnosti za doseganje boljših gospodarskih uspehov, pa tudi drugih takšnih možnosti ne manjka.

V sedanjem času moramo hitro odpraviti vzroke prepočasnemu napredovanju. Značilno je, da nenehno govorimo o iskanju notranjih rezerv, vendar naredimo le malo. Samo govoriti in nič narediti pomeni ostajati pri starih gledanjih, merilih in na starih osnovah, kar ni nič drugega kot nadaljevanje ekstenzivnega gospodarjenja. Izkoriščanje kapacitet v proizvodnji nam je večinoma še neznano in s tem vprašanjem se ne spoprimemo dovolj. Če je tako, potem je razumljivo, da se tudi organizacijo večizmenjskega dela ne ukvarjamo dovolj poglobljeno, saj podatek, da je v dopoldanski dnini zaposlenih 60 odstotkov, popoldne 30 odstotkov in ponoči samo 10 odstotkov delavcev dovolj zgovorno kaže, kakšne možnosti še imamo. Poraba energije, poslovna režija in organizacija dela pri takšnem stanju proizvodnje, razumljivo, draže.

Ko v sedanjem času vztrajamo na zaostrenem odnosu do investiranja, je potrebno še poudarjati, da smo veliki pristaši takšnih oblik investiranja, ki odpravljajo ozka grla v proizvodnji, izboljšujejo mehanizacijo delovnih mest, uvajajo modernejšo tehnologijo in da moramo tudi graditi; seveda in predvsem

takšne objekte, katerih ceno zmoremo in bodo omogočili hitrejši gospodarski razvoj. Razumljivo pa je, da bo potrebno še zaostri kurze proti vsakršnemu razkošju, predimenzioniranju, proti investicijam, ki so domena ozkega kroga ljudi in proti vsemu podobnemu.

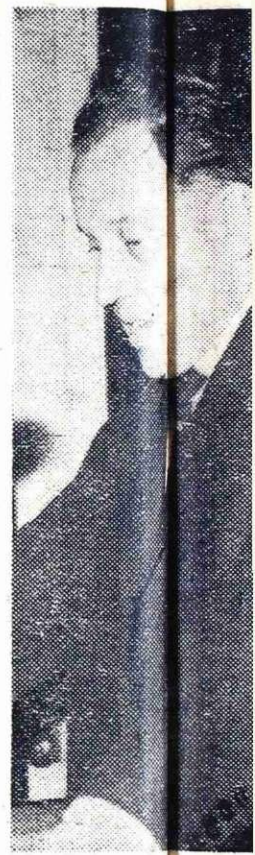
Tudi na proračunskem področju sredstva doslej niso bila dovolj racionalno trošena. Napačno bi bilo kakršnokoli linearno zmanjševanje proračunskih postavk, morali pa bomo uvesti strogo racionalizacijo in oceniti pomen vloženega dela vseh institucij, zavodov, občinske uprave in političnih organizacij. Na vseh teh področjih je še dovolj notranjih rezerv bodisi v nefunkcionalnem poslovanju posameznih služb, v organizaciji in kvaliteti opravljenega dela, v nestrokovnosti kadrov, neučinkovitosti porabi delovnega časa itd.

Iz vsega tega izvirajo tudi naloge, ki si jih zadajajo sindikalne organizacije in občinski sindikalni svet za delovanje v prihodnjem obdobju.

Zaposlovanje:

Ekstenzivno zaposlovanje v preteklem obdobju, ko je šlo za stopnjevanje obsega proizvodnje za vsako ceno, prehaja v pogoje intenziviranja gospodarstva v drugačen položaj, saj postajajo kvaliteta dela, dobra organizacija, poslovni uspeh na vsakega zaposlenega in ustrezen razpored delavcev na delovna mesta zelo občutljiva postavka v proizvodnih prizadevanjih. Analiza, ki jo je napravil občinski sindikalni svet, kaže, da dela polovica vseh delavcev, ki so zaposleni v administraciji, v

računovodstvu, To je l... adminis... odstotka vse... če pa izvzame... odstotek povz... takšno stanje... kriva zamotan... skega sistema... organizacijo in... tega pa se vključuje... tudi neizdelani... sistemi... tranje poslovanje, nes... nost ljudi, slaba kvalit... la. Če je tako, bi prič... da bodo delome organ...

Franc POPIL, predsednik Republiškega zbora slovenskega sindikalnega sveta

4. nadaljevanje

Peter: Kakšno gorivo uporabljate razen koksa v železarni?

Oče: V naši železarni uporabljamo poleg mazuta še generatorski plin. Prej sem povedal, da poznamo poleg mazuta, ki je tekoče gorivo, še goriva v plinastem stanju. Med ta goriva, ki jih uporabljajo železarne, spadajo: generatorski, plavžni, koksarniški in zemeljski plin. Generatorski plin dobimo na posebnih napravah, imenovanih plinski generatorji, z nepopolnim zgorevanjem premoga. To je zastarel in negospodaren način proizvodnje plinastega goriva iz premoga in ga danes vedno manj uporabljamo, novih plinskih generatorjev pa sploh ne gradimo več. V naši železarni še uporabljamo ta plin za ogrevanje valjarniških peči, vendar ga postopoma izpodriva mazut, tako da ga v nekaj letih ne bomo več uporabljali. Plavžni plin nastane pri procesu v plavžu kot stranski proizvod in ga lahko uporabljamo za ogrevanje različnih železarskih peči. Ker ima majhno kalorično vrednost, ga običajno mešamo z drugimi kalo-

rično močnejšimi plini ali mazutom, razen pri kavperjih, apnenicah in prazilnih pečeh, kjer njegova kalorična vrednost zadostuje. Koksarniški plin nastane kot stranski proizvod pri koksanju premoga in ga uporabljajo v tistih železarnah, ki imajo lastne koksarne ali pa ga dobavljajo koksarne železarnam v drugih krajih po cevovodih pod imenom daljinski plin. Ima precej višjo kalorično vrednost kot plavžni ali generatorski plin. Kot zadnjega moram omeniti zemeljski plin, ki se pojavlja običajno na nahajališčih nafte. Ima med plini najvišjo kalorično vrednost, enako kot mazut ter je izredno cenjen kot gorivo za potrebe železarn. Ker so njegova nahajališča običajno precej oddaljena od industrijskih središč, ga dovajajo do mesta porabe po cevovodih, dolgih tudi nekaj sto kilometrov. Pri nas uporablja ta plin Železarna Sisak, ker je njegovo nahajališče oddaljeno od te železarne samo nekaj več kot deset kilometrov.

Peter: Ali porabijo železarne velike količine goriva?

Oče: Na to vprašanje ni lah-

odgovoriti, ker spet vplivajo na porabo goriva v železarnah različni činitelji, predvsem pa kakšne naloge imajo za proizvodnjo jekla. V naši železarni, kjer kurimo, kot boš pozneje zvedel, vse peči v jeklarni z mazutom, porabimo dnevno okoli 150 ton tega goriva. Brez dvoma pa so železarne najmočnejši uporabniki različnih vrst goriv v celotni industrijski dejavnosti.

5. Staro železo

Peter: Ko hodim mimo železarne, vidim velike kupe zarjavele pločvine, delov avtomobilov, starih tračnic in drugega podobnega materiala. Najbrž lahko prištem tudi to k železarskim surovinam?

Oče: Prav imaš. Vse te odpadke, ki jih tam vidiš, imenujemo z eno besedo staro železo in so skupaj z železno rudo najvažnejša surovina za potrebe železarske industrije.

Peter: Kdo ga dobavlja?

Oče: V naši državi imamo posebna podjetja, ki se ukvarjajo z odkupovanjem starega železa v različnih krajih in ga potem dostavljajo železarnam. Poleg tega imamo na Jadranu tudi podjetje, ki se ukvarja

z odkupom starih, odloženih in ki so zgrajene iz pločvine. Te lahko potem razrežejo na majše kosce jih prodajo železarnam. Kupujejo tudi odpadke, ki nastanejo v različnih podjetjih strojnega predvalne industrije pri novem proizvodnem procesu. Vendar je skupna količina starega železa, ki ga lahko zberemo v naši državi, letno majhna za potrebe vseh železarn, ga moramo nekaj tudi uvažati iz drugih držav.

Peter: Iz katerih držav uvažamo?

Oče: To je zelo različna situacija. V letih drugi svetovni vojni smo ga lahko kupovali v državah severne Amerike kot v Libiji, Alžiriji, Tuniziji in drugod, kjer so bili med zadnjimi vojnimi boji in je tam ostalo nekaj dovanega vojaškega materiala, ga te države niso porabile, ker krat niso imele železarske industrije. Danes je zadeva drugačna, imajo velike zaloge starega železa samo tiste države, ki visoko industrializirane, ker se jim jekla tudi troši. V tem primeru najčisto Združene države Ameri-

Občinskega Jesenice

svih To je kar 50,2 storile vse, da bi izboljšale vse administracije, zlasti to dvoje, vendar kažejo podatki o izobraževanju, da stvari niso tlikšne. Za strokovno izobraževanje morajo nameniti delovne organizacije 2,5 odstotka svojih sredstev, vendar je bilo v letošnjem prvem četrtletju izkoriščenih le 92 odstotkov teh sredstev. Če izvezamemo železarno, so ta sredstva izkoriščena le 48,8 odstotno in če pogledamo tiste delovne organizacije, ki potrebujejo največ kadrov, vidimo, da so porabile samo 22 odstotkov izobraževanju namenjenih sredstev. Zlasti v gospodarstvu in trgovini so sredstva za strokovno izobraževanje minimalna. Takšno stanje ima nedvomno svoje vzroke in nekatere je skušal nedeljski občni zbor osvetliti.

Zaradi takšnih in drugih ugotovitev je nakazal občni zbor smeri za zaposlovanje, prekvalificiranje, dokvalificiranje, izobraževanje, premeščanje in odpuščanje v prihodnjem obdobju.

V nadaljevanju so bile na občnem zboru izrečene mnoge tehtne besede o nadaljnjem razvoju delavskega samoupravljanja, nagrajevanja dela in o mnogih problemih, ki v prihodnjem obdobju stoje pred sindikalnimi organizacijami. V razpravi sta zlasti dobro obdelala gospodarjenje z gozdovi Delavec Avgust iz lesnega obrata Mojstrana in pogoje, možnosti ter odnos do izobraževanja delegat Delavske univerze. Verjetno bi bilo zelo prav, če bi se v razpravi oglasilo več neposrednih proizvajalcev, zlasti delegatov železarne, kar bi nedvomno še stopnjevalo tudi tako dovolj pestro in stvarno delo nedeljskega občnega zbora.

V razpravi so sodelovali številni delegati

OBVESTILO

Vse mladince in mladinke, starejše od 10 let, ki imajo veselje do glasbe, pozivamo, da se prijavijo naknadno v glasbeno šolo na Jesenicah. Na razpolago bodo inštrumenti (pihala in trobila), s katerimi bodo po dveh letih učenja sodelovali v pihalnem orkestru. Sprejeti učenci, ki jih bo preizkusila posebna komisija, bodo delno oproščeni ukovine, sorazmerno z učenim uspehom.

Vsi interesenti naj se javijo v sredo, 6. oktobra, od 16. do 19. ure v godbeni sobi v nekdanji telovadnici v gledališču »Toneta Čufarja«.

ŽELEZARSKI GLOBUS

AVSTRALIJA. Nova železarna železarske družbe »Broken Hill« v Whyalla, Južna Avstralija, je pričela letos obratovati. V svojem sklopu ima dva plavža, dva 100-tonska LD konvertorja, bluming valjarno in valjarstvo profilov. Njena začetna proizvodna letna zmogljivost je 500.000 ton surovega jekla, ki jo bodo pozneje povečali na 1 milijon ton.

LABRADOR. Na kanadskem polotoku Labrador so odprli nov rudnik železne rude, ki bo dobavljal kanadskim, severnoameriškim in zahodnoevropskim železarnam letno 5 milijonov ton koncentrata železne rude s 66 % železa. Investicijska

dela na odpiranju tega rudnika, ki ima dnevni kop, so trajala tri leta pri 235 milijonov dolarjev stroškov. Istočasno so zgradili tudi novo koncentratno in 340 km dolgo železniško progo za prevažanje rude od rudnika do pristanišča Sv. Lovrenca, kjer jo nakladajo na ladje.

VELIKA BRITANIJA. Tudi v Veliki Britaniji imajo težave z izrabljenimi avtomobili, ki bi jih naj predelale železarne kot staro železo in jih je treba predhodno pripraviti. Zato je britansko združenje trgovcev s starim železom predlagalo uvedbo posebne premije za vsak avtomobil, pripravljen za želez

zarno, ustanovitev novih podjetij za pripravljanje starih avtomobilov v bližini velikih mest ter industrijskih centrov in uvedbo prevoznih stiskalnic, ki bi lahko stiskale stare avtomobile na licu mesta.

JAPONSKA. Japonska železarna »Nippon Yakin Kogyo Ltd« je letos naročila pri švicarskem podjetju »Concast A.G.« iz Züricha napravo za kontinuirno vliivanje bramen dimenzij 1040 x 142 mm. Vlivali bodo nerjaveče jeklo iz 50 tonskih ponov.

NEMSKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. Britanska železarna »Samuel Fox« bo dobavila letos za 140.000 funtov šterlingov nerjaveče pločevine Nemški demokratični republik. V letu 1964 je ta britanska železarna izvozila 45 % vse nerjaveče pločevine iz Velike Britanije, od tega del tudi v Nemško demokratično republiko.

PIT predsednik
ga obora sindika-
ije

odsluženih ladij, očevne. Te ladje imajo kose in nam kupujemo nastavejo v razvojnem predelovalnem delu. Vendar je skupna cena, ki ga lahko zavi letno prevseh železarn in tudi uvažati iz države uvažajo

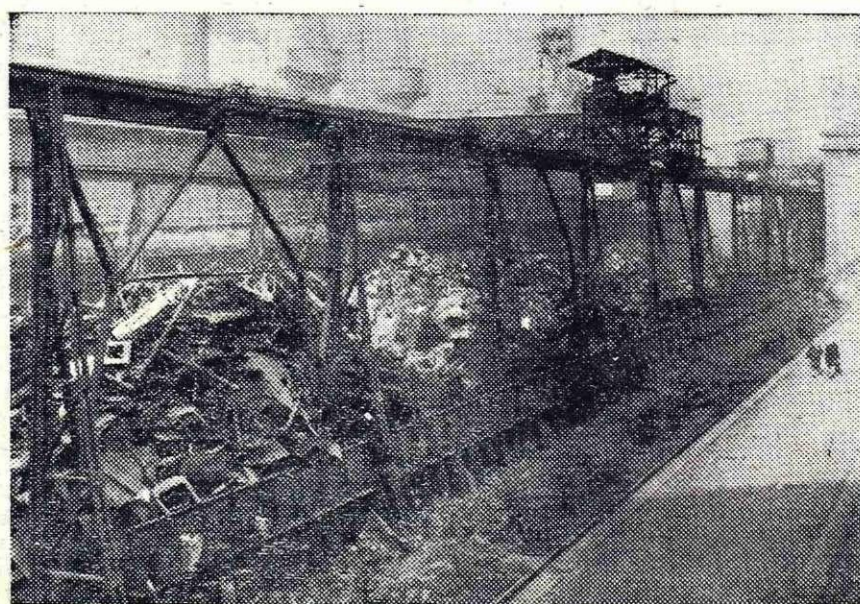
azliho z ozirom h po drugi sve- laho kupovali. Ali kot je nizi in druge, injo eno veliki lo po tej poško- a materiala, ki porabe, ker železarske industri- a druga, ker e starega železa ki visoko in- se am veliko tem širu pred- države Amerike,

ki so tudi največji izvoznik starega železa na svetu. Tudi mi ga dobivamo večkrat iz te države, poleg tega pa še iz drugih držav z močno industrijo.

Peter: Ali je vsako staro železo dobro za uporabo v železarnah?

Oče: Na to vprašanje lahko pritrdim, vendar s pripombo, da ni vsako staro železo enako dobro. Pri tem gre predvsem za velikost in težo kosov, stopnjo zarjavelosti in količino primešanih drugih kovin kot na primer bakra, kositra in podobno. Prevelike kose je treba zrezati, majhna teža poveča potrebno količino z ozirom na prostornino, rja, ki je dejansko spojina železa s kisikom, zmanjša količino železa in nezaželenih primesi imajo slab vpliv na kakovost proizvedenega jekla. Iz vseh teh razlogov tudi cena za vse vrste starega železa ni enaka, temveč plačujemo boljše vrste več in slabše manj.

Peter: Samo še eno vprašanje imam? Pogosto vidim, da prevažate po lokalni železnici železarne manjše kose pločevine, zvite žice in podobno. Ali to tudi uporabite kot staro železo?

Staro železo je skupaj z železno rudo najvažnejša surovina za železarstvo

Oče: Pri valjanju in ostali predelavi surovega jekla nastane določen odpad. To je za železarno najboljše vrste staro železo, ker ima

pravilno velikost, ni zarjavelo in ima znano sestavo. Zato ga seveda prav tako uporabimo skupaj s kupljenim starim železom. S tem mis-

lim, da sem ti povedal vse, kar je za tebe zanimivo v zvezi s starim železom.

6. Apnenec in apno

Peter: Če prav vem, sva verjetno s surovinami končala.

Oče: Ne, omeniti morava še dve snovi, ki dejansko ne spadata med železarske surovine, vendar brez njih proces ni mogoč in poleg tega je tudi njuna poraba precejšnja. To sta apnenec in apno. Zakaj ju potrebujemo, bom rajši povedal pozneje, ko bom govoril o samem procesu, sedaj samo, kje ju dobimo in kakšna sta.

Peter: O tem ti lahko povem nekaj tudi jaz, ker sem se učil v šoli. Apnenec je mineral, ki ga lomimo v skalnatih stenah na kraju, ki ga imenujemo kamnolom. Tudi v bližini naše železarne ga imamo.

Oče: Vidim, da o tem že precej veš. Lahko te torej dopolnim samo še v tem, da v kamnolomu najprej razstreljemo in potem zdrobimo večje kose ter odsejemo drobiž. Na ta način dobimo apnenec v takšnih kosih, oziroma kot pravimo strokovno v granulaciji, ki za proces najbolj odgovarja.

Zakaj molčimo?

V drugi izmeni so v taboru TVD Partizan Jesenice v Baški na otoku Krku taborili skupaj s člani TVD Partizan Javornik-Koroška Bela tudi jeseniški in kranjskogorski hokejisti.

Poročali smo že, da so se vrnili predčasno domov z utemeljitvijo, da je bilo hrane premalo in da je bila preslaba. Po vrnitvi celotne izmene pa smo slišali tudi razne druge ugotovitve o njihovem ponašanju. Pričakovali smo, da bodo odgovorni športni forumi to neljubo zadevo odkrito obravnavali in strogo kaznovali kršitelje taborniškega reda in moralnih meja. Po zapisniku vodje druge izmene lahko namreč ugotovimo, da so se hokejisti, ne vsi, da ne bi koga po krivem obsodili, zadržali skrajno nekulturno, nešportno in celo nemoralno. Toda o tem molčimo. Molči TVD Partizan, molči hokejski klub, molči Športna zveza. Vsi ti organi so bili seznanjeni z dogodki v Baški in le uprava TVD Partizan je poslala športni zvezi poseben zapisnik oziroma poročilo o drugi izmeni. Toda ostalo je le pri tem.

Ne bi naštevati, kakšni so bili prestopki hokejistov, ki so odšli v Baško ne samo na letovanje, ampak tudi na kondicijski trening, ki so se, po njihovih izjavah, želeli v Baški pripraviti na prva srečanja, ki so bila predvidena že v avgustu. Zanimivo je, da so šele v Baški ugotovili, kakšni so dejanski pogoji za to in so baje zaradi tega, ker ne hrana ne urejenost tabora nista bila primerna za trening, demonstrativno celo popivali. Da ne bo kaj narobe. Tega ni v zapisniku, vendar to lahko sklepamo iz vseh ostalih ugotovitev. Dejstvo je, da so pijanega hokejista zaradi izzivanja domačini celo pretepli in da so vsi skupaj s trenerjem na čelu zadnji dan pred odhodom že v popoldanskih urah začeli popivati v taborni jedilnici in se tako zabavali do približno 16. ure. Pri tem pa so se tudi zelo nekulturno obnašali kot to znajo ljudje, ki so se prevzeli.

Ne more nam biti vseeno in ne bi smeli mirno preko vseh teh dogodkov. Toda izgleda, da smo se sprijaznili z vsem, saj je od tedaj minilo več kot dva meseca in skoraj nihče več ne spomni te zadeve. Ali se res ne zavedamo, da s takim početjem le še bolj podpiramo njihov nekulturni način vedenja, njihove netovariške odnose in da s takim načinom sicer morda res vzgajamo hokejiste, nikakor pa ne človeka, kakršnemu je mesto v naši socialistični družbi.

Zakaj Športna zveza ne ukrene ničesar? Ali ni njena dolžnost, da bi o teh prekrških temeljito razpravljala s prizadetimi posamezniki in vodstvom kluba? Morda pa bi morali o tem razpravljati celo višji forumi, ki sicer uradno niso bili seznanjeni z vso zadevo, prav gotovo pa so jo vsi več ali manj poznali. Vsi molčijo, mi pa ne želimo, da bi še molčali. Zato smo se odločili, da objavimo teh nekaj vrstic v premislek nam vsem. Ne toliko zato, da bi ponovno pogrevali dogodke in iskali krivce, kot bolj zato, da bi bili v prihodnje v podobnih primerih res dosledni. Takoj moramo začeti zatirati take pojave, da se nam ne bo zgodilo podobno kot jugoslovanskemu nogometu.

-jn

Naši novatorji na letošnji

Na povabilo avstrijskega društva izumiteljev smo preko zveznega in republiškega odbora organizirali ogled razstave izumov in velesejma na Dunaju. Iz Slovenije nas je odšlo na pot 32 iz ostalih republik pa 9 izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav.

Iz Slovenije nas je bilo Jeseničanov največ in sicer 9. Bili smo nekako ponosni, saj je bila to do sedaj največja akcija, da smo v taki meri in moči pokukali čez mejo v vseh letih naše racionalizacijske dejavnosti na Jesenicah. Razlika med našimi in ostalimi udeleženci je bila samo ta, da so za udeležence iz Celja, Ljubljane, Kranja in Kopra v glavnem krila stroške podjetja, medtem ko so naši člani sami prispevali okoli 37 odstotkov, ostali del stroškov pa je prevzelo društvo DIATI.

Vodstvo obiska, ki je trajal štiri dni, smo poverili ljubljanskemu Kompas, ki je vnaprej organiziral vse, kar spada k tako obširnemu programu obiska ali bolje rečeno, ekskurzije.

V sredo ob 3.30 smo se Jeseničani vkrcali v lastna vozila in se s precejšnjo mero pridruženja, v zelo gosti megli, po debeli uri pripeljali v Ljubljano. Ob 5. uri smo pred poslovalnico Kompas vstopili v najnovejši mercedesov avtobus. V udobnih sedežih smo se kmalu razvedrili, spoznali z ostalimi sopotniki in pričeli kaj kmalu zbijati šale. Hitro smo imeli v mislih Martina Krpana in njegove besede. Malo smo se ogledovali in kmalu ugotovili, da na Dunaju ne bo treba nobenemu pustiti trebuha zunaj. Samo naš Kalan je bil nekoliko sumljiv.

Po kratkem postanku v Celju in Mariboru smo po zelo kratkem carinskem postopku ob 8. uri pri St. Ilju prestopili mejo. Znašli smo se na gladki avstrijski cesti. Vožnja v udobnem mercedesu in po lepi cesti je bila zelo ugod-

na. Posebnih težav, ki se rade zgodijo potnikom na daljši vožnji, ni bilo. Le naš Urh iz mehanične je imel nekaj težav in je moral poklicati soimenjaka na pomoč. No, pa zaradi tega ni bilo nobenega zastoja.

Pot nas je vodila skozi Gradec, kjer smo si med kratkim postankom ogledali spomenik žrtvam fašizma, kjer je pokopan tudi ves Pohorski bataljon. Nehote smo iskali v bežnih vtisih razliko med našo in avstrijsko deželo. Močno nas je presenečalo lepo cvetje, ki ga je bilo v izobilju na oknih in vrtovih hiš, križišč in ličnih weekendov. Vsa okolica nudi močan videz turističnega kraja.

Motor mercedesa je zapel z višjim tonom, ko je pričel premagovati vzpon proti Semmeringu. Ko smo se na Semmeringu za eno uro ustavili, smo si ogledali okolico, hotele, vlečnice. Arnež iz valjarne pa je napravil nekaj posnetkov. No in ker je že itak znano, da racionalizatorji dajemo zelo radi kake pripombe ali celo radi kaj »pregriznemo«, smo bili kar enotnega mišljenja, da je takih lepot v ljubi kranjski deželi na pretek in celo lepših. Samo manjka ti sto, kar ima Semmering. Pesjak iz valjarne je možato pripil, da so Javorniški rovti prav tako lepi kot Semmering. Vedeli smo, da ima prav, samo manjka nekoga, ki bo zgradil ceste, hotele, vlečnice in nekoga, ki bo dal denar.

Z ohlajenim motorjem smo se spustili navzdol po serpentinah proti Dunaju, kamor smo prispeli pozno popoldan. Namestili smo se v prej slabem kot dobrem hotelu. Po kratkem ogledu bližnje okolice mesta in večerji smo dokaj utrujeni kmalu legli k počitku.

Naslednji dan, 16. septembra, smo se odpeljali z avtobusom na velesejem, kjer so nas čakali predstavniki avstrijskih izumiteljev. Tu smo se srečali tudi z izumitelji iz ostalih republik Jugoslavije. Razstava izumov je bila v posebnem poslopju nedaleč od glavnega velesejma. V lični restavraciji poleg paviljona nas je sprejel namestnik prezidenta Zveze društev avstrijskih izumiteljev dipl. inž. Leopold Gradwohl in še nekaj članov. Izmenjali smo pozdrave in dobrodošlico. V imenu Zveznega odbora izumiteljev SFRJ je pozdravil navzoče generalni sekretar tov. Mile Rašula iz Beograda. Želje so bile enake in priske. Začudenosti so bili, da smo se na povabilo odzvali v tako velikem številu. Pogostili so nas s shujčanimi hrenovkami, tankim kruhom in kokto ali kavo.

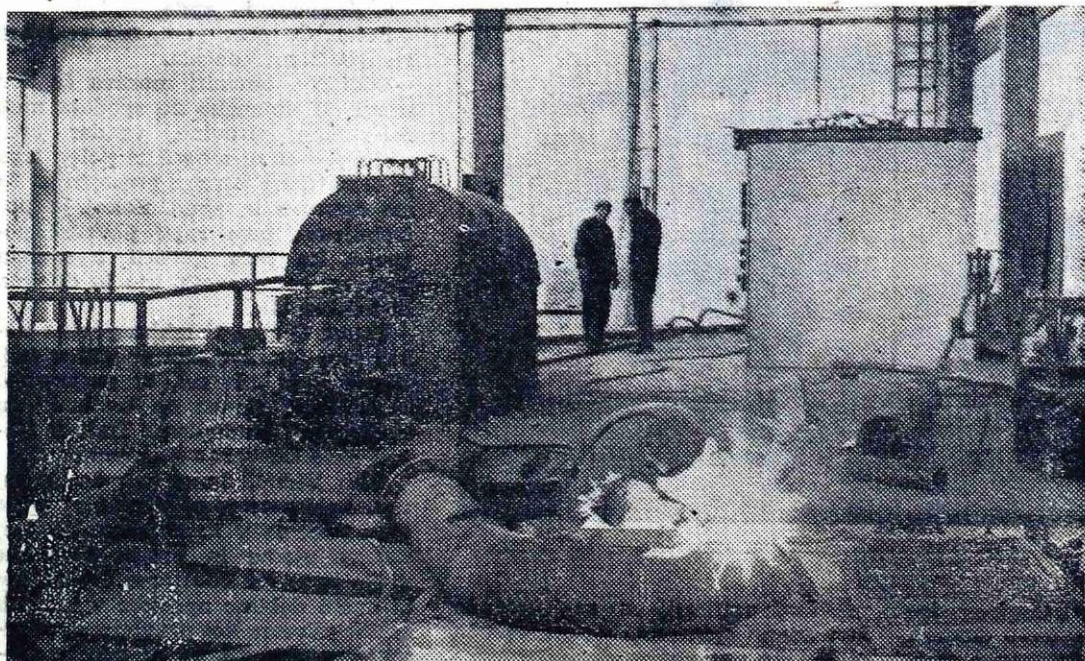
Po uradnem sprejemu in kratkem razgovoru so nas vodili po razstavišču najnovejših avstrijskih izumov. Na razstavišču sta nas prijazno sprejela tudi prezident finskih in zastopnik švedskih izumi-

teljev. Na razstavi so razstavljali tudi Finci in Švedi.

Razstava je bila razdeljena v deset razredov ali oddelkov. Ekspoziti so bili razporejeni po oddelkih približno takole: strojna industrija, gradbeni materiali, orodja in pripomočki, elektrotehnika, tekstilna industrija, medicina, hišna oprema, športni rekviziti, kemični izdelki in razno. Skupno je bilo razstavljeno 68 izumov. Omeniti moram, da je bila to prva razstava, ki so jo priredili avstrijski izumitelji.

Lahko trdimo, da razstavljene izumi niso bili tako pomembni kot smo se najprej nadejali. Enotno smo ugotovili, da je bila prva republiška razstava izumov v Ljubljani po vrednosti in pomembnosti ekspozitov na precej višji ravni. Nekaj izumov je bilo seveda zelo zanimivih kot: nova finska sauna, ki bi jo lahko napravil vsak klepar, nov način montaže cilindričnih skladišč za tekoča goriva, novi gradbeni elementi, poseben način vezanja gruščev, specialno kleparsko kladivo za avtoličarje itd. Nekdo je razstavljal celo model ljudskega zračnega vozila. Posebno pozornost je vzbujala nova jeklena ribiška palica, katero ribič lahko po želji uravnava, da je trda ali poljubno upogljiva. Nekdo je razstavljal celo rekonstruirano staro Lubasovo harmoniko. Ne da se naštet, vse, kar smo videli, vendar je bila razstava vseeno skromna.

Vendar moram pripomniti, da je bila organizacija razstavišča odlična. Razstavljene izumi niso bili natrpani. Pri vsakem izumu je izumitelj sam razlagal mimoidočim prednosti svojega izuma. Panoji so bili opremljeni z napisom o vrsti izuma. Vsak razstavljalec nam je poleg izčrpnega tolmačenja izročil tudi prospekt. Poleg dobro izvedene organizacije razstave, se je videlo, da so avstrijski izumitelji dali poudarka tudi malemu človeku izumitelju. Svoje izume so tolmačili tudi kleparji, tesarji, kovači, zidarji in mizarji, ki so imeli hrapave roke od dela. Opazili smo, da idej, čeprav so malo pomembne, niso zamejavali. Smisel razstave izumov je bil tudi ta, da se pokaže umski potencial nekega naroda. Istočasno pa je bilo omogočeno, da vsak izumitelj že na razstavi proda svoj patent. Skratka, vse je kazalo na veliko prizadevnost, da bi izum kar najbolj prikazali in tudi prodali. Ko smo zapuščali razstavo izumov, se napotili v sosednji paviljon in si ogledovali krznene plašče iz kože grönlandskega tjuľnja, pri tem pa debelo gledali blazne cene in potihoma premišljevali, kako bi se prilegli našim boljšim polovicam, je pritekel za nami neki izumitelj in nas prosil, da se vrnemo in ponovno ogledamo njegov izdelek. Seveda smo mu ljubeznivo ustreli.

Energetska postaja na Belškem polju

razstavi izumov na dunajskem velesejmu

V popoldanskih urah je član zveznega odbora Jugoslavije in republiškega odbora Slovenije sprejel prezident avstrijske Zveze izumiteljev priporočila dr. med. Kramar s še nekaj člani. Po formalnih obojestranskih pozdravih smo se začeli pogovarjati o medsebojnem sodelovanju. Predstavnik avstrijskih izumiteljev so zelo odkrito naštevati težave pri svoji izumiteljski dejavnosti. Industrija je specializirana, vlada močna konkurenca, privatna lastnina pa ne dovoljuje združevanja posameznih panog. Zaradi tega ostajajo izumitelji skriti in izkoriščani.

Značilna in zelo pomembna je ugotovitev, da Avstrija uvozi letno za milijardo šilingov lastnih licenc iz Nemčije in ostalih dežel. To pomeni, da avstrijski izumitelji zaradi slabih pogojev v lastni deželi prodajajo svoje patente v druge države. Približno enako je tudi pri nas v Jugoslaviji. Po mnenju naše Zveze gre približno 50 odstotkov patentov, ki so po naši zakonodaji družbena lastnina, na skrivaj preko meje.

Avstrijska društva izumiteljev pomagajo avtorjem izumov preko patentnih inženirjev, ki tesno sodelujejo z društvi. Posebno pomembne dosežke podpirajo s tem, da pomagajo avtorju prodreti z izumom doma in v tujini. Preko svojega patentnega glasila, ki izide štiri do šestkrat letno, seznanjajo avstrijsko industrijo po strokah o novih izumih in tehnoloških izboljšavah. V tem informativnem glasilu ima vsak izumitelj pravico do brezplačne objave svojega izuma. Plača samo kličje. Izumitelj lahko v patentnem glasilu objavi kolikor in kar hoče. Brezplačno ima na razpolago 20 vrstic, kar je več, plača sam. Naklada patentnega glasilnika je 5000 izvodov.

Zanimivo je predvsem to, da v tem informativnem patentnem glasilu objavljajo tudi tehnične izboljšave ali medicinske dosežke, ki ne pridejo pod patentno zaščito. Pri objavi je naveden poleg objave tudi datum in ura vložitve. Če se pojavi še drug avtor z enako izboljšavo in vztraja pri zahtevi, da se novost objavi, mora plačati dvojno ceno. Prvenstvo je seveda priznано prvemu prijavitelju. V kolikor društva ugotovijo plagiatstvo ali nepoštenost v kakršnikoli obliki, jo prijavijo tako imenovani mestni policiji, ki potem rešuje in ukrepa po avstrijskih zakonih. Avstrijski kolegi so navedli nekaj primerov, da so bili ljudje, ki so se posluževali nepoštenih metod pri prisvajanju idej, kaznovani tudi z zaporom.

Pogovarjali smo se tudi o statutih, pravilniku in odškodninah. Avstrijci so nam priznali, da nimajo ničesar, ker industrija odreja in stimulira po svoje. Poslali nam bodo nemški zakon o patentih, kjer je točno poveda-

no, kako se plačujejo odškodnine izumiteljem in avtorjem tehničnih izboljšav. Obvestili so nas, da bodo države, ki spadajo pod evropsko gospodarsko skupnost, sprejele skupni zakon o patentih in tehničnih izboljšavah.

Tudi o sodelovanju med avstrijsko in jugoslovansko Zvezo izumiteljev smo se pogovorili. Domenili smo se in načelno sprejeli program o načinu sodelovanja avstrijskih izumiteljev na sejmu tehnike v Beogradu za leto 1966. Sodelovali bodo s približno 30 izumi. Prav tako bomo v okviru našega zveznega in ostalih republiških odborov organizirali razstavo izumov na Dunaju z enakim številom eksponatov. Domenili smo se tudi glede financiranja razstav v skupnem sodelovanju. S tem bomo prenehali sodelovati na razstavi izumov v Bruslju, ker je le-ta v posesti privatnih trgovcev in se poslužuje metode prodajanja zlatih, srebrnih in bronastih kolajni, ki si jo izbere izumitelj sam in seveda tudi plača. Povezava jugoslovanske izumiteljske dejavnosti z avstrijsko glede skupnega sodelovanja in organizacije razstav ima vsekakor večji pomen.

Pogovor v tem smislu je potekal v zelo prijaznem vzdušju. Omeniti je vredno, da smo sedeli v majhni sobici poleg razstavišča, ki je bila natrpana z raznimi predmeti. Ker ni bilo stolov za vse, so nekateri sedeli kar na starih zabojih. Tudi ni bilo turške kave ali kaj podobnega. Nismo bili užaljeni, ker smo razumeli, da jih tare prostor, čas, nad rameni pa jim visi Damoklejev meč — šiling. Kasneje smo komentirali ta sprejem in ugotovili, da bi, če bi bili oni naši gostje, verjetno izpraznili svojo blagajno in še nekaj svojih žepov. Na ta rovaš so pada-

le kar krepke pripombe glede naše velikanske gostoljubnosti ob številnih svetovnih kongresih, simpozijih, forma vivah, konferencah, festivalih in podobno. Zvrstile so se menda že prav vse branše, celo frizerji. Počasi bo le treba gledati na dinar.

Preostali del popoldanskega časa smo porabili za ogled razstave. Po večerji smo si na krožni vožnji ponoči ogledali mesto. Gost promet in učinkovita reklamna razsvetljava sta bila prava paša za oči, vsaj za tistega, ki je bil prvič na Dunaju. Posebno pozornost smo posvetili spomenikom velikim možem, ki so v zgodovini in v današnjem času ostali neminljivi. V luči žarometov smo si ogledali spomenike Beethovnu, Brahmsu, Goetheju, Johannu Straussu, Schubertu, Mozartu, Schillerju in še mnogim drugim. Posebno nepozabna je skulptura Goetheja, čigar svetlobna silhueta, zaradi žarometov, se je kazala v ozadju na veliki palači. Prav tako smo si ogledali razne znamenite palače in cerkve. Nepozaben je pogled na katedralo sv. Stefana, ki je bila osvetljena z več sto žarometi.

Naslednji dan, 17. septembra, smo si ogledali glavni del velesejma, na katerem smo se zadržali od jutra do poznega popoldneva. Razstavišče je po kvadraturi morda trikrat večje od zagrebškega. Nešteto držav je razstavljalo svoje najnovejše izdelke. Zunanji prostori so bili namenjeni predvsem gradbenim in transportnim strojem v vseh mogočih izvedbah. Videli smo prav vse, od malih motornih sani do največjega tovornjaka, dvigala, transportnih valjčnic in viličarjev. Paviljoni so bili razporejeni sistematsko. S pomočjo plana razstavnega prostora smo si lahko ogleda-

li, kar nas je najbolj zanimalo. Jasno nam je bilo, da tak velesejem ni mogoče dobro ogledati v enem tednu.

Na velesejmu smo se razkropili vsak v svojo smer in sicer kar po strokah. Vsak si je ogledal to, kar ga je zanimalo. Občudovali smo tehnične dosežke raznih držav, predvsem pa lepoto oblik in izdelave. Nabrali smo perspektiv kar za rejeno aktovko. Največ zadrege je imel tov. Pikon s prometa. Tov. Kos iz elektro delavnice je videl neko zanimivo napravo, ki pride v poštev za popravilo elektromotorjev. Če bo tako napravo priredil v naši navijalnici, se bo produktivnost gotovo povečala. Bomo videli! Skratka, mnogo smo videli. Vsi smo želeli, da bi bili opolnomočeni in bi seveda kar kupovali za Železarno Jesenice. Razstavljalci so glasno ponujali svoje izdelke, jih podrobno opisovali in hvalili.

Pozno popoldne smo se močno utrujeni vkrcali na naš avtobus. Ogledali smo si še razne zanimivosti pri belem dnevu. Po večerji smo se odpeljali skozi Dunajski gozd na Koblenz, ki stoji visoko nad Dunajem. Od tod je prekrasen razgled na svetleči Dunaj, ki smo ga sedaj videli v vsej njegovi obsežnosti. Odpeljali smo se v Prater. Prva pot je bila seveda na 65 m visoki Riesenrad, ki se je pričel vrteti že 1897. leta. Med vojno je bil močno poškodovan. Danes je prenovljen. To vrteče kolo ima 15 gondol. Iz gondole, ki se ustavi za nekaj časa na najvišji točki, je zelo lep razgled po Dunaju. S Pikonom sva se kregala med vožnjo od tal proti vrhu, na kakšen način se vrtilo kolo. Jaz sem trdil, da s pomočjo gredi in polžastega prenosa, Pikon pa, da z žičnimi vrvmi. Ko smo prispeli na vrh, smo

ugotovili, da je imel Pikon prav.

Po vožnji po zračnih višavah smo se razkropili po Prateru. Nekateri so se vozili z avtomobilčki, drugi so šli gledat strahove, tretji pa so poziskovali divjo vožnjo z malimi vagončki po krivencastem ogrodju.

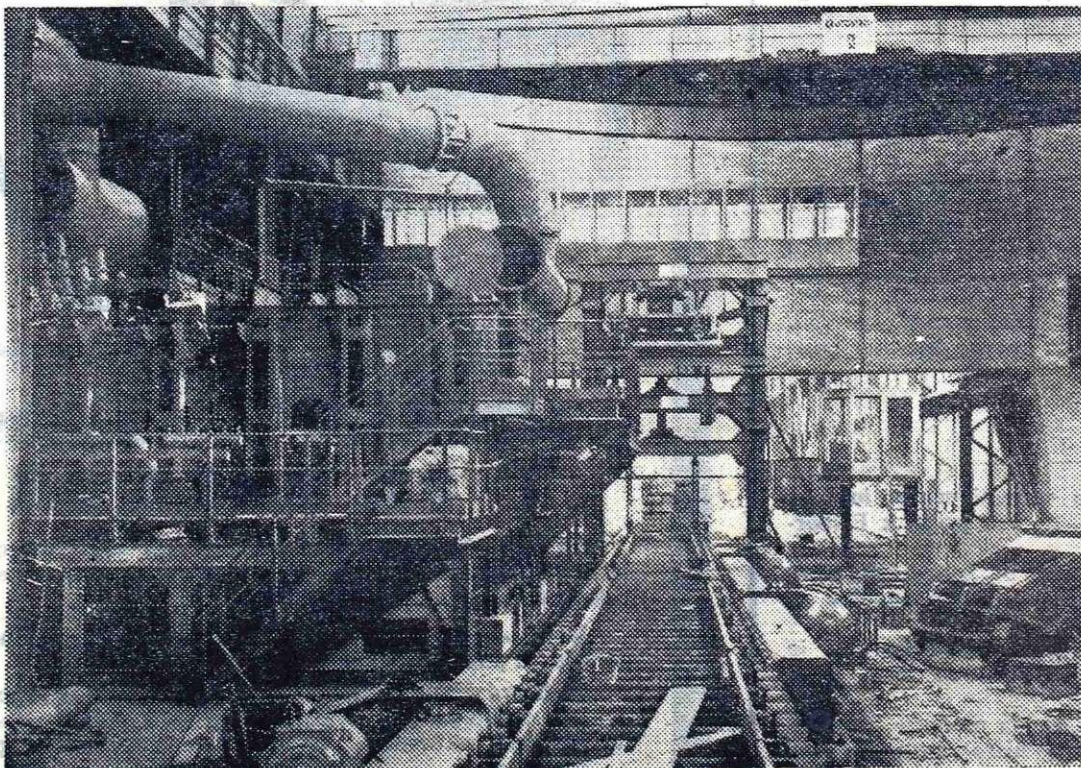
Zadnji dan, 18. septembra, smo obiskali katedralo sv. Stefana, moderno dunajsko letališče in cesarsko rezidenco v Schönbrunnu. Sprehod skozi cesarske sobane je bil svojevrstno doživetje. Rdeče, modre, zrcalne in zlate dvorane so nam dale vtis pravljčnosti. Fran Levstik je s svojim priljubljenim Krpanom imel kar prav. Tudi naša Kranjska dežela je morala darovati tlako za te cesarske dvorce. Bili smo tudi v cesarski sobani, v kateri sta se srečala Hruščov in Kennedy. Po ogledu dvorca Belvedere smo hoteli napraviti še ostank šilingov. Popoldne ob 14. uri pa smo se poslovili od Dunaja.

Pot proti domu je minila v razgovorih s sosedi. Mejo smo prestopili ob 21. uri. Cariniki so bili zelo hitri. V Mariboru smo imeli enourni počitek. Nenadoma smo začutili zelo veliko lakoto. Saj smo bili vse dni le ob suhi hrani, le večerjo in zajtrk smo imeli. Žavili smo v prvo restavracijo. Celjani so hoteli imeti nekaj mastnega. Pa ni bilo drugega kot žvečilne kranjske klobase, ki smo jih trkali z noži, ki bi jih lahko jahal na Mežakljo. Razvila se je prava medsebojna konferenca med Jeseničani in Celjani. Domenili smo se za skupni sestanek še v tem letu. Da ne pozabim, tudi cvička ni manjkalo. Fantje so bili res žejni.

Na poti do Celja je bilo kar živahno. Čas je minil v petju, debati in šalah. Glavno besedo so imeli Pikon, Arnež in Kalan. Pikon je mladim Celjanom pripovedoval, kako so ga njihovi predniki v Celju pred petintridesetimi leti za nekim ogrom namahali. No in beseda je dala besedo. Kmalu se je začelo nekaj o zelenih Kranjcih in zelenih Stajercih, vendar so Celjani preklicali svojo trditev, češ da so se njihovi očetje zmotili, mi pa ravno tako. Smeha je bilo dovolj.

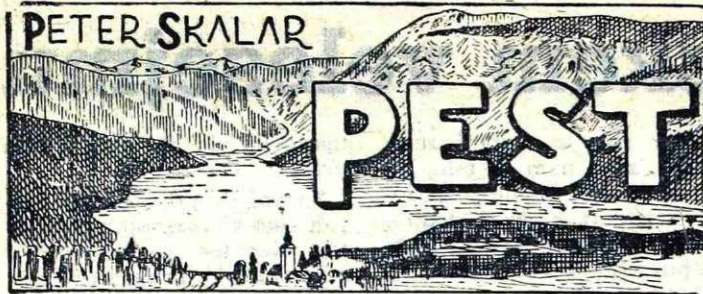
V Celju smo se poslovili od prijaznih Stajercev z željo, da bi čim več dobrih »piskrov« naredili, da bi čim več pogruntali itd. V Ljubljani smo se ob 1. uri ponoči poslovili od Ljubljancem in nadaljevali pot proti Jesenicam. Ob slovesu smo eden drugemu rekli adijo, le mojster Kalan nič.

Niko Bernard

Tudi v naši železarni je dovolj problemov, posebno sedaj ob rekonstrukciji, za avtorje tehničnih izboljšav

**Dopisujte
v »Železarja«**

38. nadaljevanje

Walter je vedel, da ima še dobre pol ure do roba Pršivca in potem uro strmega spusta k jezeru. Brez poti, skozi divjino in sneg, to je bil zadnji del njegovega užitka.

Smer in razdaljo je bil ugotovil tako natanko, da je prišel ob pol devetih točno tja, kamor je hotel priti. Na rob Pršivca in na kraj zimski pokrajini. Pomlad je segla do roba globokega ledeniškega kotla, kjer je pogled na črne jezerske vode ustavil Walterjev korak in za nekaj časa priklenil njegove misli.

Belkasto sivo skalovje in zrnati kristali belega snegovja so odsevali v jezerskem očesu, ki je samevalo tam spodaj v spokojni, neoskrunjeni sinjini, ki se je nista dotaknili vojna in uničujoči osvajalski pohlep. Vsi gozdovi črnega smrečja, ves sneg in vse prepadno skalovje se je ogledovalo v vodi, ki je metala obrise proti slepečemu soncu in ni dovolila, da bi njeno zrcalo zmotili obrisi pokrajine. Potapljala jih je v svoje globine in jih pošiljala nazaj proti soncu ter ostajala črna in skrivnostna.

»Vse lepo mora združiti v sebi nekaj skrivnostno neodumljivega,« si je rekel Walter. »Kdo je že kdaj prodrl v vso skrivno očarljivost tegale jezera in kdo ga je mogel razumsko dojeti? Nihče. In zato je bilo in ostaja lepo. Lepo v svoji skrivnostnosti. Ljudje, ki bivajo tod naokoli, najbrž instinktivno slutijo, da lepo lahko le čutiš in da je lepo dotle, dokler človeški razum klone pred skrivnostnostjo. Moji naduti rojaki so sicer zavrgli razum, a so si začeli kopati jamo šele tisti hip, ko jih je obsedla brezglava zaletavost, da bodo zavladali tudi lepemu. Pred lepim si majhen in neboljen. Kdor je nadut, ni v stanju doumeti lepote. Pojdiva, poročnik Eisberger, čez uro ali kaj več bo treba pozabiti na čare, ki si jih ukradel in poročati neke neumnosti.«

Spust izkušenemu planincu ni delal težav. Eisberger je zaobšel nekaj prestrih skalovij, izkoristil vsak gruščnati plaz, da se je zapeljal po njem in bolj padal, ko hodil proti severnim jezerskim obalam. Ob jezeru je sedel na rjava, komaj prekopneta tla in še enkrat ugotovil, da si lahko človek, ki zna zaživeti z naravo, tudi na napornih očiščevalnih pohodih lahko vzame kaj zase.

Po severni jezerski obali je prišel na razmočene, blatne travnike in malo po deseti uri stopil iz gozdiča pod Vrtovinu na cesto blizu očrnelih zidov cerkvice sv. Janeza.

Nekateri maloštevilni gostje, ki so posedali tisto dopoldne v točilnici starinskega hotela, so videli posvaljkanege oficirja, ki je čisto sam prikoračil čez most in zvil naravnost noter. Vstopil je, ne da bi se mu zdelo vredno pozdraviti. Malomarno je preletel omizja in si začel ogledovati napis nad točilno mizo, ki je pripovedoval, da razen ponedeljka točijo pijačo vsak dan od desetih do poldne. Potem se je pomenljivo odkašljal in ker s tem ni nikogar privabil, je rezko poklical:

»Tu piše, da sem prišel ob pravem času. Ali se nemara skriva natakarka zato, da bi mi pomagala zamuditi dvanaesto uro?«

Govoril je v prazno, vendar tako glasno, da je njegov lačni glas napolnil ves prostor.

Čez čas se je skozi vrata za pultom prismukalo dekle, ki ga je gledala ko prikazen in se delala, ko da ne razume, zakaj je prišel. Nastajal je zgovoren molk, v katerem je Walter natanko prepoznal svoj neboljeni položaj. Prepričan je bil, da ga je dekle natanko razumela, a želi videti, kako ji bo s prsti in rokami pojasnjeval, kaj želi. Bil je preponosen, da bi pristal na takšno mešetarjenje.

»Rum!« je ukazal.

Dekle je odkimala z glavo.

»Ni,« je odgovorila.

»Kaj, hudiča, pa potem sploh točite?«

In dekle spet ni razumela.

Nekaj metrov stran sta sedela starejši možak in fant sedemnajstih let. Možak se je vzdignil in prišel k Eisbergerju.

»Tale študent, ki je iz teh krajev, pa zna dobro nemško, vam lahko pomaga, da se boste sporazumeli,« je rekel.

Eisberger ga je strupeno pogledal. Izpod las mu je pripolzel nekaj znojnih kapljic. Počasi so lezle proti srščim obrvem.

»Menim, da tu ni potrebna nikakršna pomoč,« je rekel. »Če potegnem parabolo, bo punca hitro razumela, kaj hočem. Vendar sem danes takšne volje, da se mi upira trošiti municijo za nesmiselne stvari. Zato naj stopi fant sem!«

JESENIŠKA KOMUNA in njeni problemi

Naloga in položaj planskih organov v komunah

Planski organi (oddelki, odseki, referati, biroji) v komunah so strokovni organi predstavniških samoupravnih organov oziroma občinskih skupščin in njihovih svetov. Obstoje in delovanje organov planiranja v komunah izhajata iz danih pravic, da komune kot osnovne družbenopolitične skupnosti usmerjajo in vsklajujejo razvoj gospodarstva in družbenih služb svojih območij. Dane pravice realizirajo komune s sprejetjem družbenih planov, ki jih izdelujejo planski organi.

Karakter, vsebina in metode izdelovanja plana (oziroma planiranja) se formirajo, izdelujejo in razvijajo kot znanstvena metoda družbenega vpliva na gospodarska in družbena gibanja. Plan je odraz zavestnega in samostojnega delovanja vseh nosilcev družbenega procesa reprodukcije. To je sredstvo najbolj racionalnega načina za izvrševanje osnovnih ciljev ekonomske politike v pogojih samoupravljanja.

Zato planiranje zahteva od planskih organov, da dobro poznajo ne samo planiranje kot tako (sistem in metodo planiranja, tehniko izdelave in postopek sprejetja plana), marveč, da poznajo tako ekonomsko vedo v celoti kot vse značilnosti našega družbenogospodarskega sistema.

Napačno bi bilo torej tretirati planske organe v komunah kot upravne organe, ki

delajo »na podlagi člena...«, napačno je tudi mišljenje, da morajo biti plan in analize realizacije plana identični bančnim analizam ali celoknjigovodstveno-prakticističnim analizam.

Po drugi strani pa moramo ugotoviti, da prav planiranje v komunah, čeprav specifičnost, kompleksnost in značaj planiranja tega ne dovoljujejo, kaže tako tendenco razvoja in tako identičnost.

Delo plansko-analitskih organov v komunah (čeprav delajo že vrsto let) je še pionirsko in je v fazi začetnega razvoja. Na sedanjem nivoju razvoja ima planiranje samo značaj zbiranja in posredovanja podatkov. Delo je formalistično, sunkovito in kampanjsko — brez kakršne koli sistematičnosti. Vzrok temu je pomanjkanje ustreznega kadra, nekje pa tudi slaba

strokovnost že obstoječega kadra.

S planiranjem v komunah se ukvarja eden ali neke »celo« dva uslužbenca. Pri pomniti pa moramo, da delo odsekov za proračun opravlja 5 do 6 uslužbencev. Pisarne oddelkov za družbene službe pa so še bolj »gosto naseljene« (čeprav ima vsaka komuna v Jugoslaviji precejšnje število zavodov za tako delo).

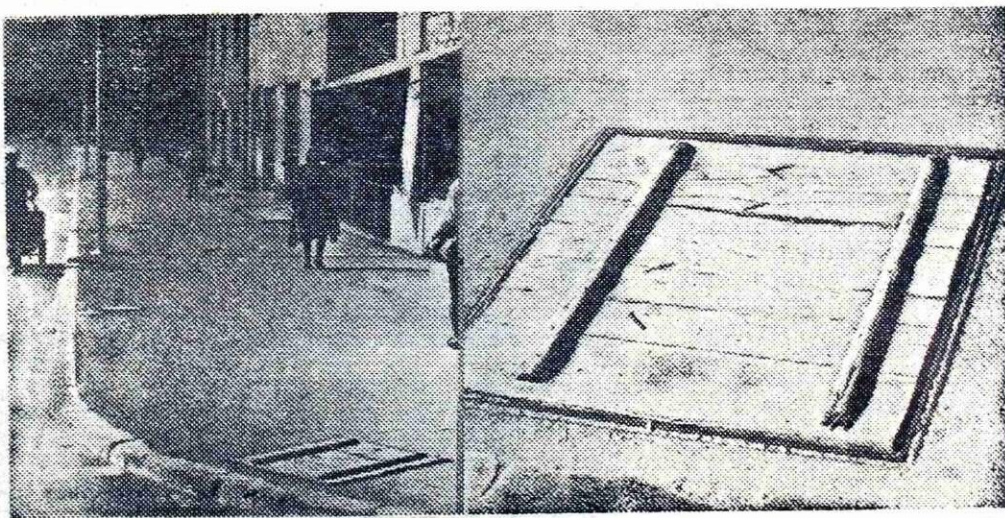
Ali so planski organi v komunah res »skrite rezerve«?

Če bo delo teh organov še nadalje pionirsko in formalistično — potem so! Vendar sprememba njihovega načina dela in boljše strokovna zasedba bi ne samo afirmirala to službo, temveč bi bila v skladu z intencami nove gospodarske reforme.

Klincov Žare, dipl. oec.

VABILO

Otroški vrtec »Julke Pibernik« VABI V TEDNU OTROKA, V SREDO, DNE 6. OKTOBRA 1965, ob 15. uri VSE CICIPANE od 4. do 7. leta, ki še niso vključeni v vrtec, k brezplačni lutkovni predstavi »Rdeča kapica«.

PA BREZ ZAMERE

Ali veste, koliko let je že od tega, kar so na Jesenicah posekali drevored kostanjev in uredili široko cesto? In v vseh teh letih smo se morali prestopati čez jašek, pokrit z deskami in se moramo še danes.

Kaj hočemo, cesta je pač draga stvar, pa je zmanjkalo nekaj tisočakov za betonski ali železen pokrov in tako je ostal kar lesen.

Tudi vzdrževanje (hotel sem reči pometanje) je drago, zato seveda ni ravno preveč denarja in ko so deske razpadle, so zbili skupaj nove in da je bolj očitno, da znamo na Jesenicah varčevati, so letve, ki drže deske skupaj, pribili kar na vrh.

Ko se boste spotikali ob te letve, se nikar ne jezite nad Komunalnim podjetjem, temveč se spomnite, da je varčevanje lepa čednost.

S. H.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

2. do 4. oktobra ameriški CS film **NAJDALJŠI DAN**, ob 16. in 19.30. Zaradi izredne dolžine filma je cena vstopnic dvojna.

5. in 6. oktobra španski barvni film **LEPA LOLA**, ob 17. in 19. uri.

7. oktobra italijanski barvni CS film **MARATONSKA BITKA**, ob 17. in 19. uri.

8. oktobra francoski CS film **ŽIVALI**, ob 17. in 19. uri.

9. oktobra francoski barvni CS film **ZMAGOSLAVJE MIHAJLA STROGOVA**, ob 17. in 19. uri.

Kino »PLAVŽ«

2. in 3. oktobra španski barvni film **LEPA LOLA**, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

4. oktobra ameriški barvni CS film **ZAKON PRERIJE**, ob 18. in 20. uri.

5. in 6. oktobra ameriški CS film **NAJDALJŠI DAN**, ob 16. in 19.30. Zaradi izredne dolžine filma je cena vstopnic dvojna.

7. in 8. oktobra italij.-franc. film **TOVARISI**, ob 18. in 20. uri.

9. oktobra ameriški barvni VV film **MOČNEJŠE OD SLAVE**, ob 18. in 20. uri.

Kino ŽIROVNICA

2. oktobra italijanski VV film **DEKLE IZ PARME**

3. oktobra ameriški film **ANA KARENINA**

6. oktobra italijanski barvni CS film **MARATONSKA BITKA**

9. oktobra španski barvni film **LEPA LOLA**

Kino DOVJE

2. oktobra ameriški film **ANA KARENINA**

3. oktobra italijanski VV film **DEKLE IZ PARME**

7. oktobra ameriški CS film **NAJDALJŠI DAN**

9. oktobra ital.-franc. film **TOVARISI**

Kino KOROSKA BELA

2. oktobra ital.-franc. film **TOVARISI**

3. oktobra nemški barvni CS film **POSLEDNJA JEŽA V SANTA CRUZ**

4. oktobra španski barvni film **LEPA LOLA**

9. oktobra francoski CS film **ŽIVALI**

Kino KRANJSKA GORA

1. in 2. oktobra nemški barvni CS film **POSLEDNJA JEŽA V SANTA CRUZ**

3. oktobra ital.-franc. film **TOVARISI**

3. oktobra ameriški barvni CS film **ZAKON PRERIJE**

7. oktobra španski barvni film **LEPA LOLA**

8. in 9. oktobra ameriški CS film **NAJDALJŠI DAN**

Zaradi izredne dolžine filma »Najdaljši dan« je cena vstopnic dvojna.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 1. oktobra od 12. ure do 8. oktobra do 12. ure.

ZAHOVNI DEL JESENIC: dr. Mihael Sajevec, Jesenice, Tavčarjeva 5, telefon 94, Rešilna postaja Jesenice.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Stanka Rosenstein, Jesenice, Cesta bratov Stražišar 34, telefon 82-244, int. 733.

BRZOJAVKE

● Jugoslovanska hokejska državna reprezentanca se je po dvajsetdnevni pripravi na čehoslovaškem vrnila v domovino. Tam je odigrala samo eno srečanje in izgubila proti moštvu Chomutovo. Po programu bi morali odigrati osem srečanj, toda organizatorju ni uspelo dobiti nasprotnikov.

● Po zadnjih točnih podatkih je v naši občini registriranih 1849 športnikov. Športno društvo Jesenice ima 616 članov. Vsa telesna vzgojna društva Partizan -pa imajo 564 članov.

● Preteklo sredo je bil končan občinski turnir v balinanju. Nastopilo je pet ekip: Hrušica z dvema, Jesenice z dvema in Gradis z eno. Prvo mesto je zasedla ekipa Hrušice I (Lotrič, Kavalir, Dečman, Jeklič), drugo mesto je pripadlo Gradisu, tretje pa prvi ekipi Jesenic.

● Mladinsko nogometno moštvo Jesenice je v nedeljo odigralo tekmo s kranjskim Triglavom in izgubilo srečanje s 4:1. Tekma bo verjetno

registrirana s 3:0 v korist Jesenic, ker nekateri igralci kranjskega Triglava niso bili pravilno registrirani.

● Smučarji Jesenic se že marljivo pripravljajo na bližajočo se sezono. Zberejo se trikrat tedensko pri žvagnovem mostu, kjer vadijo razne gibe, ki jim bodo koristili tudi na smučeh. Tekmovalec Lakota pa je uvedel v smučarske vrste novost in to suhi slalom po travi. Tekmovalci imajo postavljena vrata in tako morajo po najkrajši poti in najhitreje premagati vse ovire. Posluhujejo se istih gibov kot na smučeh. Ta vadba jim bo koristila tako glede tehnike kakor kondicije.

● Zadnje kolo slovenske košarkarske lige bo v soboto zvečer. Jeseničani bodo igrali doma in to na igrišču pod Mežakljo. V prvi tekmi se bodo srečale ženske z igralkami Maribora. Glavni dogodek pa bo dvoboj moških ekip Jesenice: Maribor. Jeseničani se za to srečanje marljivo pripravljajo, zato se obeta ljubiteljem košarke

Skoraj gotovo ločitev klubov

V vseh osnovnih organizacijah telesne kulture v naši občini razpravljajo o predlogu reorganizacije telesne kulture. O tem vprašanju je v ponedeljek zvečer razpravljal upravni odbor Športnega društva Jesenice.

Bojazen, da bi imela restrikcija splošne potrošnje za posledico občutno zmanjšanje sredstev za telesno kulturo, tudi pri res smotrni uporabi, je pravzaprav upravičena. V jeseniški občini so že sedaj zmanjšana sredstva za kulturo v celoti za 20%. Tako zmanjševanje sredstev za šport bo lahko občutno zavrlo delo v telesni kulturi, zato naj občinska skupščina Jesenice da tej dejavnosti veljavo, kakršna ji pripada. Osnovne telesno-kulturne organizacije z reorganizacijo že iščejo način, kako prebrsti težavni položaj, v katerem so se znašle. Težave imajo predvsem manjši klubi, ki jim pri sedanjem stanju ni več izhoda iz zagate.

Združevanje osnovnih telesno-kulturnih organizacij, ukrepi za znižanje izdatkov — vse to seveda ne bo šlo brez težav. To so problemi, s katerimi so se srečali športni delavci v zadnjem tednu v zgornjesavski dolini. Mnenje, da bo šlo tudi po starem, ni perspektivno. Vsega tega so se odborniki Športnega društva Jesenice temeljito zavedali in vsak predlog o reorganizaciji temeljito pretresli in končno

sprejeli dva sklepa, ki ju bodo poslali občinski skupščini za telesno kulturo v pregled. Hokej in smučanje naj se obravnavata kot vrhunski šport in naj se osamosvojita, treba pa jima je posvetiti posebno skrb glede financiranja. Kakšno naj bo ime novega društva, ki bo združevalo vrsto smučarskih klubov, naj prizadeti sami odločijo. Vsi ostali klubi pa naj še nadalje ostanejo pod okriljem Športnega društva Jesenice, finančne dotacije pa naj si sami delijo med seboj.

Taka odločitev športnega foruma je edino pravilna. Če ne bi prišlo do delitve, bi oba velika kluba terjala zase dominanten položaj, mali klubi pa bi se čutili zapostavljeni v senci velikih. Odpadla bodo mnjenja, da manjši živorarijo, veliki pa živijo na njihov račun. Seveda pa je težko reči, kako bo občinska skupščina rešila položaj glede financiranja velikih pri sedanjem stanju. Toda če bomo še nadalje hoteli v teh dveh športnih panogah imeti primat v državi, bo treba najti sredstva, toda ne na škodo malih klubov in množičnosti telesne kulture v občini. Napačno je mišljenje, da je položaj, ki ga prinaša gospodarska reforma, nekaj začasnega. Ne, treba se bo prilagoditi novim razmeram in ukrepom. Če temu ne bomo kos, je teles-

na kultura v jeseniški občini obsojena na propad.

Polde Karlin

ODBOJKA

Bosi gledalci
JESENICE : KANAL 3:1
(12:15, 15:6, 15:12, 15:10)

Zaradi izredno slabega vremena je bilo srečanje med jeseniškimi odbojkarji in igralci iz Kanala v telovadnici osnovne šole. Prav ta okolnost je nudila obema nasprotnikom idealne pogoje za igro in tako sta tudi moštvi pokazali vse svoje tehnične sposobnosti. To nedeljsko srečanje je bilo eno najlepših v letošnji sezoni, kar so jih ljubitelji tega športa videli. Prvi niz je bil za oba nasprotnika precej zbežan in nesiguren. Na telovadnico so se prvi privadili gostje in tudi set zaključili v svojo korist. Naslednje sete so osvojili domačini. Razveseljivo je tudi to, da so Jeseničani zmagali v tem derbi srečanju okrnjeni, saj sta manjkala dva standardna igralca Prešeren in Kavčič.

Jeseničani so trenutno drugi na lestvici z enakim številom točk kot vodeče moštvo Maribora. Mariborčani imajo v naslednjem kolu za nasprotnika moštvo Črnuč, ki je na zadnjem mestu. Jeseničani pa igrajo z Novomeščani, ki so četrtri.

Srečanje si je ogledalo več kot sto gledalcev, toda vsi so morali pred telovadnico sežuti čevlje, kakor to zahteva hišni red.

P. K.

lepa priložnost, da vidijo svoje ljubljence zadnjič v letošnji sezoni v borbi za točke.

● Vzporedno s pozivnimi turnirjema v Novem Sadu in Senti je bil v soboto in nedeljo še pozivni turnir druge deseterice igralcev in igralcev v Zemunu. Pri članicah je zmagala igralka Duge Rese Kovačičeva, druga pa je bila mlada nadarjena Jeseničanka Krajzljeva, ki je na turnirju igrala zelo dobro in je povsem zaslužno zasedla drugo mesto.

● V Celovcu je bil v soboto in nedeljo mednarodni namiznoteniški turnir, ki ga je ob 10-letnici priredil domači klub BSG Neuner. Nastopilo je več kot sto igralcev in igralcev iz Avstrije, Nemčije in Jugoslavije. Poleg Jeseničanov so bili na tem turnirju še igralci iz Ljubljane in Kranja. Jeseničani so se kar dobro odrezali. Pri mladincih je zmagal Rudi Buh, v dvojicah pa Sedej — Pavlič. Drugo mesto pri mešanih dvojicah sta zasedla Kavčič — Pavlič, v finalu veteranov pa je bil drugi Lojze Jeram.

JESENICANI IZGUBILI PRVO ROKOMETNO TEKMO — Na Jesenicah so na pobudo nekaterih simpatizerjev rokometu ustanovili rokometno moštvo, ki je v soboto odigralo prijateljsko tekmo z moštvom Kranjske gore. Zmagali so gostje s 40:11 (19:4). Za Jesenice so igrali: Alič, Krajnik (4), Grole, Balanč (1), Šimenc, Arko, Jušič, Kornat (2), Frajer (1), Breje in G. Šimenc (3).

Durmitor (2520 m) in jugoslovanski turizem

Naša ožja in širša domovina se ponša z edinstvenimi in veličastnimi gorami. K nam prihajajo v vedno večjem številu inozemski turisti, planinci, plezalci in alpinisti, ki ne morejo prehvaliti veličastnih sten, fantastično izoblikovanih grebenov, romantičnih dolin, okrešljive, krnic, visokogorskih jezer, edinstvenih smuških terenov ne samo v Julijcih, Karavanah, Savinjskih Alpah, temveč v gorah vseh šestih republik Jugoslavije.

Domači in tuji turisti, izletniki in gorniki skupaj s smučarji, se navdušujejo nad lepoto in bogastvom Jahorine, Prokletij, Komov, Čvrstnice, Prenja in Gorskega kotarja, ki osrečuje in navdušuje še tako razvajenega poznavalca alpskega sveta in krasa.

Poleg Alp, Prokletij pa se v zadnjih letih vse bolj uveljavlja tudi Durmitor, ki se dviga med enkratnimi kanjoni Tare in Pive visoko sredi Črne gore. Gorski masiv Durmitorja je lahko dostopen, tako po cestni magistrali, ki povezuje Beograd s Titogradom, kot tudi z letalom, saj je v Žabljaku, ki je izhodišče na točko za Durmitor, letališče. V Žabljak vodi tudi edinstvena avtomobilska cesta iz Kotorja preko Lovčena, Cetinja in Nikšića ter Šavnika.

Že prihodi navdušijo in zadovoljijo vsakega ljubitelja lepote planinskega sveta. V mojem dolgoletnem planinskem udejstvovanju sem videl in spoznal Tatre, Apenine, Dolomite, Visoke Ture in v led ter sneg okovane skalne granitne vršce Centralnih Alp, toda edinstveni, naravni in veličastni Durmitor me privablja še in še. Vedno znova mi odpira vrata k novim posebnostim in enkratnim lepotam.

V masiv Durmitorja lahko prispemo tudi iz Sarajeva preko zgodovinskega mesta Rudo, Plevlje in čudovitega mosta na Tari. Čudovita izhodiščna točka za izlete, ture, planinske, plezalne in alpinistične vzpone v Durmitorju je Žabljak (1450 m), ki se naglo razvija iz skromnega tipičnega črnogorskega planinskega naselja v po-

memben turistično planinski smučarski center. Na poti iz Žabljaka proti masivu Durmitorja naletimo že po dobrih dveh kilometrih na edinstveno Crno jezero, ki je prava posebnost pod mogočnim masivom Medjeda (2280 m). Se stavlja ga dvoje kristalno čisti

Poleg Alp in Prokletij se vedno bolj uveljavlja tudi Durmitor

stih modro zelenih jezer sredi smrekovih in jelovih gozdov.

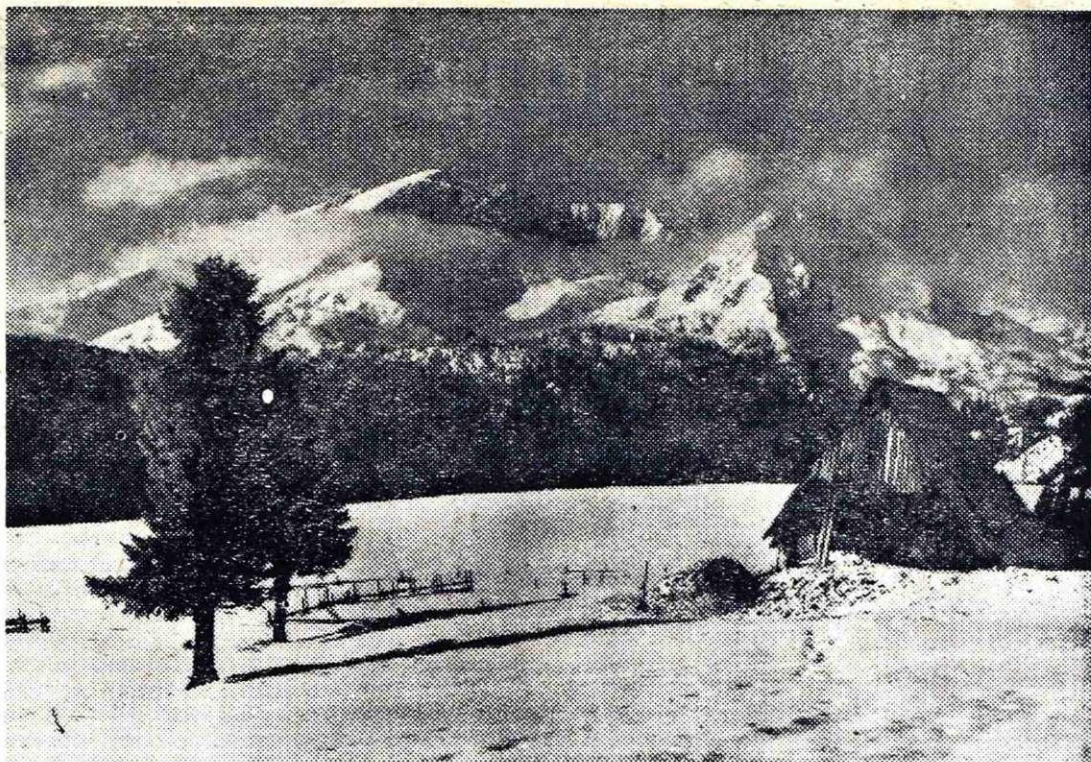
Od Crnega jezera se lahko napotimo v masiv Durmitorja skozi fantastično dolino Karlice med Medjedom in Sljemenom (2420 m), zelo pa je zanimiva planinska pot ob Mlinskem potoku v dolino Lokvic, od koder je lahek pristop na najvišje in osrednje vrhove Durmitorja: Terezin Bogaz, Minin Bogaz, Bobotov Kuk (2520 m), Bezime-ni vrh (2480 m) in vrsto drugih fantastično izoblikovanih vrhov. Enkratno je pogled z najvišjega vrha Durmitorja Bobovega Kuka v dolino Škrčjih jezer in dalje v kanjon Sušice, ki se žene v skokih in slapovih v mogočni kanjon Tare.

Posebnost Durmitorja je tudi velika ledena pečina v jugovzhodni steni Oble glave (2300 m), v kateri je izredno veliko večjih in manjših fantastično izoblikovanih ledenih stalaktitov in stalagmitov.

V neposredni bližini Žabljaka je tudi najvišja stalno naseljena vas na Balkanu Bosaja.

Poleg veličastnih durmitorskih vrhov in kristalno čistih jezer si mora ljubitelj in obiskovalec Durmitorja ogledati tudi edinstvena kanjona Pive s Pivskim manastirjem in Tare z veličastnim mostom na Tari. Poleg tega je vredna ogleda tudi prastara karavanska cesta s številnimi bogomilskimi grobišči pri Vražjem jezeru v neposredni bližini Žabljaka.

Zuro

Šport • Šport • Šport • Šport • Šport •

Košarka

**VISOK PORAZ REPUBLIKE PRVAKA
JESENICE : TRIGLAV
52:68 (28:36)**

V soboto popoldan so igralke Jesenic gostovale v Kranju in izgubile srečanje. Domačinke so zmagale popolnoma zaslužen, saj so pokazale precej več znanja in so pretežni del igre vodile. Jeseničanke so na vsak način hotele zaustaviti igro Triglav, kar pa jim zaradi okrnjenega moštva ni uspelo. Manjkala je igralka centra Bertoncljeva, ki je bila pred nedavnim operirana na slepiču, nekatere pa so bile poškodovane v zadnjih srečanjih. Nekoliko upanja na zmago je bilo osem minut pred koncem, ko je najboljša igralka Kranja Kodakova zapustila igro zaradi petih osebnih napak. Kranjčanke so to vrzel v svojih vrstah kmalu izpopolnile in se sigurno bližale zmagi. Jeseničanke se bodo tako morale zadovoljiti s tretjim mestom na lestvici.

JESENICE: Pavlič 24, Vudrič 15, Benedičič 7, Lakota 6, Dakskofler 4, Mušič in Komic.

TRIGLAV: Komac 20, Prezelj 19, Kodak 19, Balderman 2, Bežek 4, Bolehar 2, Sinkovec 2.

**JESENICE : DOMŽALE
62:45 (33:22)**

Jeseničani kot novinci v slovenski košarkarski ligi letoš niso razočarali in so zabeležili že vrsto zmag. Tudi v sobotnem srečanju z igralci Domžal so zmagali in to kar za 23 košev. Domačini so resnejši odpor nudili samo prvih 10 minut igre. Nato so dominirali fizično močnejši in kondicijsko zelo dobro pripravljeni gostje, ki so dobesedno zagospodarili na terenu. Največ košev so dosegli v hitrih protinapadih. Ta način igre domačini niso mogli nikakor zatreti in rezultat se je večal. Srečanje si je ogledalo okoli sto gledalcev, tekmo pa sta vodila Camplin in Obersnel iz Ljubljane.

JESENICE: Svetlin 17, Sodja 12, Koren 9, Jeraj 13, Peterma 6, Vauhnik 3, Krek 2.

DOMŽALE: Kovač 10, Zorman 7, Zakrajšek 7, Gostič 6, Aršen 6, Štifter 4 in Grmek 4.

Dopisujte v Železarja

Doma jim je postalo pretesno...

(Nadaljevanje s 5. strani)

Skozi temno deževno noč sta po težkem in nevarnem plezanju sestopila v Krnico ter skozi Kranjsko goro prispela v izhodiščni tabor v Martuljku.

Vsekakor so uspehi čeških alpinistov v zadnjih letih v naših gorah nadvse pomembni in v vsakem pogledu opravičujejo ime in sloves, ki ga imajo trenutno češki alpinisti v zunanjem alpinističnem svetu, kjer jih zelo visoko cenijo zaradi uspehov v naj-

težjih previsnih in prepadnih stenah Dolomitov, v granitu, ledu in snegu Centralnih Alp, Kavkaza in v drugih zahtevnih gorskih skupinah.

Češki alpinisti so s tem jasno dokazali, da je v naših gorah še mnogo plezalnih neprepelanih problemov, ki jih na žalost ne vidijo naši plezalci in alpinisti, saj silijo v tuje zamejske gorske skupine. Vsem mladim, ki ljubijo gorski svet, bi morali priporočiti, da naj prej spoznajo domače gore in šele, ko bodo uspešno opravili domačo

plezalno alpinistično šolo, so jim odprta pota k novim, večjim in zahtevnejšim ciljem. Plezalci in alpinisti, še mnogo bolj pa selektorji, ki sestavljajo naše odprave v Dolomite, Centralne Alpe, Kavkaz, Ande in Himalajo, bi se morali v največji meri zavedati, da vodi pot v tujino samo preko domačih kopnih in zasneženih ter v led okovanih gora. Prehitevanje razvojne poti se namreč kaj rado maščuje.

Zuro

**UKINITEV
NEKATERIH
POTNIŠKIH
VLAKOV**

Od 2. oktobra letos naprej veljajo določbe temeljnega zakona o graditvi železnic in o prometu in varnosti na železnicah, ki prepovedujejo uporabljanje potniških vozov z lesenim ogrodjem na glavnih progah. Skladno s tem in ukrepi za gospodarno izrabo razpoložljivih prevoznih zmogljivosti, kakor tudi zaradi zmanjšanja stroškov poslovanja, so v petek, 1. oktobra, prenehali voziti nekateri potniški vlaki.

Bralce želimo seznaniti z ukrepi Skupnosti železniških podjetij Ljubljana, ki se nanašajo na ukinitve potniških vlakov na našem področju.

Od 1. oktobra so izostali naslednji potniški vlaki:

- Jesenice — Kranj, ki je odhajal z Jesenic zjutraj ob 6.31,
- Kranj — Jesenice, ki je odpeljal iz Kranja ob 8.08,
- Jesenice — Ljubljana, ki je odpeljal z Jesenic ob 20.07,
- Jesenice — Planica, ki je odhajal z Jesenic ob 8.07,
- Planica — Jesenice, ki je odhajal iz Planice ob 9.30.

Od 1. oktobra pa vozi nov potniški vlak na relaciji Jesenice — Ljubljana in sicer odpelje z Jesenic ob 7.58 ter prispe v Ljubljano ob 8.52 uri.

Ker z ukinitvijo potniškega vlaka, ki je odhajal z Jesenic proti Kranju zjutraj ob 6.31, delavci nočne izmene ne bi imeli zveze za povratek domov, je Skupnost železniških podjetij spremenila vozni red motornemu vlaku, ki je doslej odhajal z Jesenic ob 6.00 zjutraj. Od 1. oktobra naprej odhaja ta motorni vlak z Jesenic ob 6.10 uri.

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarja Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP Gorenjski tisk.